

Maš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XV./STEVILKA 16

CELOVEC, DNE 22. APRILA 1965

CENA 2.— SILINGA

Die Stellung Österreichs zu Europa

(Zum 20. Jahrestag der Zweiten Republik)

Paul Zdovc, cand. phil., Vorsitzender des Klubs slowenischer Studenten in Wien.

Die gegenwärtige wirtschaftliche und geistig-kulturelle Situation ist gekennzeichnet durch den Aufbruch zu neuen großräumigen Lösungen. Vom Weitblick der daran beteiligten Kräfte und dem Willen zur Verantwortung wird es abhängen, ob die Zeit der Entscheidung, die an sich sowohl neue Chancen als auch ernste Gefährdung bedeutet, zu einem höheren Menschsein und zum Wohl der Völker Europas und der Welt ausfallen wird.

Noch sind die Umriss des künftigen Europa und der neuen Völkergemeinschaft nicht klar. Eines aber ist heute schon völlig klar: eine echte Einigung, die nicht auf gewaltsamen Eingriffen und Nivellierung der historisch gewachsenen Vielfalt beruhen soll, kann auf keiner anderen Basis als auf Toleranz, gegenseitiger Achtung und wahrer Gerechtigkeit, die jede Unterdrückung und Ausnützung des schwächeren Elements ausschließt, erfolgen. Indes wird heute — trotz allen zuwiderlaufenden Erscheinungen und Spannungen — die Einsicht in die Notwendigkeit der Solidarität unter Menschen und Nationen und der Wille zu einer echten Integration und einer moralisch gebundenen Freiheit (sogar über die ideologisch-politische Spaltung hinweg) immer stärker. Und diese Bestrebungen müssen bestimmend werden.

Österreich liegt immer noch im Herzen Europas und nicht am Rande der Welt. Die Schatten der Züane von Versailles und Jalta werden immer kürzer. Wenn Österreich heute Tausende Studenten aus den Entwicklungsländern ausbildet und deren Zahl schon in Kürze verdoppelt wird, wenn Österreich bemüht ist, seine Probleme beispielgebend zu lösen und seine internationalen Verpflichtungen erfüllt, hat es vor aller Welt bewiesen, daß es den Anruf der Zeit verstanden hat und gewillt ist, im Bewußtsein der Verantwortung seinen Beitrag zum friedlichen Aufbau der europäischen und der Völkergemeinschaft der Welt zu leisten. Vieles bleibt freilich noch zu tun.

Ein spezielles Gebiet, auf dem der Österreicher seine politische und menschliche europäische Reife stets auf die Probe stellen und sich täglich neu bewähren kann, ist das Sprachgruppen- und Volksgruppenproblem. Es kann ohne Übertreibung behauptet werden, daß die Minderheiten in Österreich vom Staat, der freilich durch internationale Verträge daran gebunden ist, verhältnismäßig loyal behandelt werden. Ebenso wahr ist es andererseits auch, daß Österreich hierin an menschlichem Verständnis und Großzügigkeit von manchen europäischen Staaten weit übertroffen und in den Schatten gestellt wird. In diesem Zusammenhang erklärte einmal der österr. Schriftsteller Heimito von Doderer: „Ein situationsbewußter Österreicher jedoch muß heute um jeden einzelnen kroatischen oder magyrischen Bauern im Burgenland, um jeden Slowenen in Südkärnten herzlich froh sein, ... weil gerade durch jene Mitbürger seinem übernationalen Nationalgefühl ein vertretungsweiser konkreter Anhalt geboten wird.“ — Machen wir uns doch nichts vor: Wie weit die bestimmenden Kräfte im Staat und in den Ländern (und dazu gehört gewiß auch das Verhalten des Mehrheitsvolkes) noch davon entfernt sind, aus freien Stücken den minderheitlichen Volks- und Sprachgruppen ihre Rechte zu garantieren und ihnen den nötigen Schutz zu geben, ebensoweit sind wir von der erstrebten friedlichen europäischen Völkergemeinschaft entfernt.

Volkstum und Sprache sind an sich hohe menschliche Werte, die es zu pflegen und zu erhalten gilt. Alle sollen ihrer Muttersprache froh sein. Das hat mit verbohrtem Nationalismus und nationalem Dünkel nichts zu tun, während nationale Minderwertigkeitskomplexe die Persönlichkeit zersetzen und als negativer Faktor störend auf die Beziehungen zwischen Mehrheit und Minderheit wirken. Der Lebenswille eines Volkes darf nie zum Todesurteil für ein anderes werden. Es entspricht der inneren Würde und Selbstachtung des Mehr-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Volitve državnega predsednika

Kandidata: bivši kancler dr. Alfonz Gorbach in dunajski župan Franz Jonas

Novega avstrijskega predsednika bomo volili 23. maja.

Potem, ko sta se obe vladni stranki zedinili za 23. maj, ki naj bi odločil o usodi avstrijskega poglavarja, je bila Avstrijska ljudska stranka prva, ki je enoglasno odobrila za svojega predsedniškega kandidata bivšega avstrijskega kanclerja dr. Alfonza Gorbacha.

Nekaj dni zatem pa je tudi Avstrijska socialistična stranka določila dunajskega župana Franza Jonasa.

Kdo je Franz Jonas? Sedanji dunajski župan Franz Jonas je sin pomožnega delavca in se je rodil 4. oktobra 1899 na Dunaju. V prvi svetovni vojni se je boril na ruski in italijanski fronti. Po vojni je bil 13 let strojni stavec in korektor. Od leta 1932 do 1934 je bil tajnik Socialistične stranke v Florisdorfu. V težkih časih prve avstrijske republike je bil Jonas leta 1935 aretiran, a pozneje zaradi pomanjkanja dokazov zopet izpuščen. Šele leta 1938 je dobil službo časopisnega stavca. V drugi svetovni vojni pa je delal v tovarni lokomotiv v Florisdorfu. Po letu 1945 je šla njegova življenjska pot strmo navzgor. Leta 1951, ko je bil tedanji dunajski župan dr. Körner izvoljen za avstrijskega predsednika, je postal Franz Jonas njegov naslednik, čigar posle kot dunajski župan vrši še danes.

Zivljenje dr. Alfonza Gorbacha

Takoj po tajni seji Avstrijske ljudske stranke, na kateri so določili za predsednika kandidata dr. Gorbacha, je zvezni kancler dr. Klaus podal sledečo izjavo o osebnosti dr. Gorbacha: „Gorbach, ki je na lastni koži okusil nacistično preganjanje, a se kljub temu zmerom zavzemal za spravo v političnem boju, je mož notranjega miru. Zato je vprav on zaradi bogatih političnih izkušenj kot nalašč ustvarjen za predsednika avstrijske republike.“

Kot najstarejši izmed šestih otrok je bil dr. Alfonz Gorbach rojen 2. septembra

1898 leta v Imstu na Tirolskem. Njegov oče je bil železniški uradnik. Po dovršeni ljudski in srednji šoli je moral leta 1916 k vojakom in prišel takoj na Soško fronto, kjer je bil v dvanajsti soški bitki težko ranjen in izgubil eno nogo. Za svojo hrabrost je prejel veliko in malo srebrno medaljo. Šele po vojni v I. republiki je mogel mladi Gorbach svoje pravne študije končati. Leta 1922 je postal doktor juris.

Z 31. leti ga vidimo že v graškem mestnem svetu. Marca meseca leta 1933 je bil poslan s prvim avstrijskim „političnim vlakom“ v koncentracijsko taborišče Dachau. Tam ga je nahrulil — kakor je pripovedoval nekoč bivši zvezni kancler inž. dr. Figl — že pri vходу v taborišče neki esesovec: „Kar sem kaj, ti krevlja, hočem te naučiti strumno korakati.“ Gorbach pa ne bodi len se je postavil mirno pred kričečim esesovcem: „Podporočnik Gorbach, nosilec velike in male srebrne medalje za hrabrost, leta 1917 težko ranjen, se pokorno javlja!“ Medtem, ko je še govoril je potegnul hlačnico navzgor, tako da se je razločno videla njegova lesena noga. Brez besede se je obrnil esesovec v stran.

Leta 1945 je bil dr. Gorbach že pri prvih svobodnih volitvah izvoljen v državni svet. Od tedaj je stalno njegov član. Kot tretji predsednik državnega sveta in kot deželni načelnik štajerske Avstrijske ljudske stranke je njegov vpliv v njegovi stranki zmerom bolj rasel. Ko se je februarja 1961 odločil pokojni zvezni kancler ing. Julius Raab, z 11. aprilom 1961 odstopiti kot kancler, je predlagal za svojega naslednika dr. Gorbacha. Ing. Raab je namreč spoznal, da bi mogel samo dr. Gorbach zastopati interese „Stare garde“ in kot reformator uspešno delovati.

Od aprila leta 1961 pa do aprila leta 1964 je bil potem dr. Gorbach avstrijski vladni voditelj in do septembra leta 1963 pa zvezni načelnik OeVP.

Turčija bo izgnala tisoče Grkov

Razburjenje v Atenah — Zopet napetost na Cipru

Med velikonočnimi prazniki je prišlo na Cipru do demonstracij ciprskih Turkov v glavnem mestu Nikoziji. Položaj pa je postal napet tudi zaradi napovedanega izгона še živčih Grkov v Turčiji. Pri tem naj bi bilo izgnanih kakih 6000 Grkov. Turška vlada se je na svoji šesturni seji v Ankari odločila za ta sklep. Dalje hoče turška vlada preiskati

tudi dejavnost grškega patriarha v Istanbulu.

Od začetka ciprske krize je Turčija kot povračilne mere proti postopanju grških Ciprčanov nasproti ciprskim Turkom, izgnala iz dežele že 6485 od 12. 592 še živčih Grkov. Od zgoraj naštetih 6000 Grkov, ki jih namerava turška vlada izgnati iz Turčije je vsakakor polovico mohamedancev. Teh pa Turčija skoraj verjetno ne bo pregnala iz dežele.

Neki vladni govornik v Atenah je silno ostro odgovoril na namere turške vlade ter

Narodni svet je zasedal

V torek, dne 20. aprila, so se sestali odborniki Narodnega sveta koroških Slovencev na posvetovanju v Celovcu. Zavzeli so stališče do vseh perečih vprašanj deželne in državne politike. V zvezi z deželnozborskimi volitvami je bilo izraženo zadovoljstvo nad dejstvom, da smo koroški Slovenci pri volitvah v primerjavi z volitvami leta 1953 vidno napredovali. Predvsem je bilo poudarjeno, da se mladina po občinah živo zanima za politično delo ter je pri deželnozborskih volitvah precej novih volilnih upravičencev podprlo Koroško volilno skupnost. Kjer je bila krajevna organizacija dobra, je bil temu primeren tudi izid. Treba bo sedaj doseženi uspeh politično izgraditi. V zvezi s tem so bili izneseni konkretni predlogi, ki jih bo Narodni svet koroških Slovencev pri nadaljnjem delu upošteval in uresničil.

Odborniki so nato vzeli na znanje priprave na slavnostno akademijo ob priliki praznovanja 20. obletnice obstoja Druge republike ter desetletnice podpisa Avstrijske državne pogodbe. Obdelana pa je bila tudi vrsta vprašanj s področja šolstva, iznesene so bile zadeve v zvezi z zadnjimi predlogi koroških Slovencev dunajskim oblastem ter vprašanja bližnjih političnih odločitev v Avstriji.

dejal, da bo grška vlada storila potrebne korake.

Do demonstracij turških Ciprčanov pa je v Nikoziji prišlo zaradi tega, ker je ciprska vlada po obožovalnem spopadu med Grki in Turki prepovedala svobodno gibanje v turškem delu mesta Nikozije.

Kitajska poostrila svarilo zaradi Vietnama

Kitajski prostovoljci so pripravljani

Komunistična Kitajska je v torek poostrila svarilo, da bo poslala svoje prostovoljce v Vietnam. Stalni odbor kitajskega parlamenta je sklenil pripraviti vse potrebne mere, za kitajske državljane, ki naj bi se borili na strani vietnamskega ljudstva. Vsekakor bo Kitajska poslala svoje enote v Vietnam šele tedaj, če bo vietnamsko ljudstvo zaprosilo za pomoč.

Amerikanci nadaljujejo z bombnimi napadi na Severni Vietnam. Na drugi strani pa se opaža tudi silno močna delavnost komunističnih gverilcev v južnem delu dežele. Amerikanski zračni napadi so bili naperjeni predvsem proti vojaško važnim mostovom in cestam. V bližini Saigona se je posrečilo gverilcem razstreliti šele pred kratkim zopet zgrajeni most. Razen tega so Vietkong-gverilci vrgli bombo v neki bar v Ban me Thout, 240 kilometrov severovzhodno od Saigona. Pri tem je bilo ubitih 11 Vietnamcev in štirje Američani, medtem ko je bilo 41 oseb ranjenih. Gverilci so streljali tudi na važno južnovietnamsko letališče Thu Bai, in sicer ponoči od ponedeljka na torek, kjer je nastanjena ameriška mornariška pešadija. Pri tem pa k sreči ni bil nihče ranjen.

K R A T K E V E S T I

● V rudniku svinca v Simavu v Turčiji je v nedeljo zaradi eksplozije dimnika izgubilo življenje pet rudarjev. Zemlja se je vdrla v jamo v kateri je delalo 24 rudarjev.

● Iraška vladna vojska je začela te dni z veliko ofenzivo proti upornim kurdskim plemenom. Vladna vojska operira tudi z letali.

● Zaradi ljubosumnosti je zabolela 36-letna Italijanka Sara Pola iz Nicastra v Italiji svojega moža, medtem ko je bilo pet sinov pri maši. Žena je zjutraj poslala pet sinov v cerkev k maši. Nato je vzela mersarski nož in napadla moža, ki je še v postelji spal.

Kulturna prireditve

gojenk gospodinjske šole v St. Rupertu pri Velikovcu

bo na belo nedeljo, dne 25. aprila 1965.

SPORED PRIREDITVE

1. Pozdrav in zborna petje
2. Govornikova beseda
3. Rajanje
4. „Prisegam“ (igra v treh dejanjih)
5. Modna revija

Odrska predstava bo za oddaljene goste ob pol 2. uri popoldne, za bližnje pa ob 4. uri popoldne.

Prisrčno vas vabijo ob zaključku tečaja gojenke gospodinjske šole.

Politični teden

Po svetu . . .

NENNI PRI PAPEŽU PAVLU VI.

Velike politične važnosti je bil pretekli teden obisk italijanskega podpredsednika vlade Pietra Nennija pri papežu Pavlu VI.

Sprejem pri papežu je trajal eno uro. O razgovoru niso izdali nobenega uradnega sporočila. Vendar pa se je izvedelo, da sta se dotaknila tudi vprašanja miru in mednarodnega položaja. Novinarji niso utegnili zastaviti Nenniju nobenega vprašanja, ker se je po razgovoru s papežem Pavlom VI. takoj podal v bolnišnico, kjer je obiskal svojo bolno ženo.

OB DVAJSETLETNICI OSVOBODITVE BUCHENWALDA

V Buchenwaldu, bivšem nacističnem taborišču, kjer so esesovci od leta 1937 do 11. aprila 1945 pomorili in pobili 51.000 ljudi, so minuli teden slovesno proslavili 20-letnico osvoboditve taborišča.

Tega dne so taboriščniki z lastnimi silami osvobodili to zloglasno koncentracijsko taborišče. Kmalu nato so prispele v Buchenwald zavezniške armade. Proslave so se udeležili bivši še živeči zaporniki iz dvajsetih dežel: iz Velike Britanije, Sovjetske zveze, Poljske, Češkoslovaške, Romunije, Nizozemske, Italije, Danske, Jugoslavije in drugih držav.

IN V OSWIECZIMU (AUSSCHWITZU)

Istega dne preteklega tedna je bila tudi slavnostna komemoracija v bivšem nacističnem koncentracijskem taborišču v Oswieczipu, ki se je udeležil tudi predsednik poljske vlade Cyrankiewicz (bil je tudi v koncentracijskem taborišču).

Udeleženci komemoracije, med katerimi je bilo tudi mnogo bivših zapornikov, so soglasno sprejeli resolucijo, s katero odločno obsojajo stališče bonnske vlade glede kaznovanja nacističnih vojnih zločincev in so zahtevali, naj bi vsi zločinci prešli za služeno kazen. Poljski predsednik Cyrankiewicz je imel govor, v katerem je poudaril, da je bilo v taborišču umorjenih 4 milijone ljudi in je bilo to taborišče največja tovarna smrti skozi pet let.

BERLINSKI PROMET ZOPET NORMALEN

Za velikonočne praznike so odprli nekatere prehode med obema deloma mesta Berlina, da bi omogočili zahodnim Berlinčanom obisk pri svojih sorodnikih na vzhodnem področju na podlagi propustnic, ki veljajo do 25. aprila.

Zahodnoberlinski župan je prišel minuli teden z letalom v Združene države Amerike, kjer se je sestel z ameriškim predsednikom Johnsonom in drugimi ameriški voditelji. V Washingtonu so se pogovarjali o Brandtovem predlogu za določitev hodnika, ki naj poveže Zahodno Nemčijo z Berlinom.

V Bonnu so objavili pretekli teden tudi program obiska britanske kraljice Elizabete v Zahodni Nemčiji, ki bo od 18. do 27. maja. Britanska kraljica bo obiskala tudi Zahodni Berlin in bo ostala tam kakih šest ur.

SOVJETSKA ZVEZA IN ZDA ZA MIR

V Moskvi krožita ta čas dve mnenji o načrtu, ki ga je ameriški predsednik Johnson pojasnil v zvezi z osvoboditvijo Jugovzhodne Azije. Tako je moskovski časopis „Pravda“ naravnost odklonil Johnsonov načrt, češ da pomeni ta samo prevaro ljudstev v tem delu sveta, medtem ko so gotovi vplivni krogi v sovjetski vladi izjavili, da bi bili pripravljene skupno z Združenimi državami Amerike delovati za ustavitve sovražnosti, to je vojne v Vietnamu. Ti vplivni sovjetski krogi so celo povedali, da zaradi obzira do rdeče Kitajske to težko storijo. Pravijo, da imajo zaradi Kitajcev zvezane roke.

Sovjeti so celo odkrito povedali, da se v mnogih stvareh strinjajo z Amerikanci. Obe velesili — Združene države Amerike in Sovjetska zveza — nočeta, da bi se razširila vojna v Vietnamu in obe sta tudi mnenja, da pomeni Kitajska v današnji obliki veliko nevarnost za svetovni mir. Zato morata obe državi najti neko skupno pot sporazumevanja in sodelovanja.

Podlago za tako miselnost naj bi tvoril sedanji Johnsonov načrt, vendar bi bilo tre-

ba tega do gotove mere pregledati. Predvsem naj bi dobili Vietkong-gverilci neko pravico do soodločanja. Sovjeti so prisiljeni zagovarjati soodločanje upornikov, ker nočejo tvegati, da bi jih zaradi tega ostale komunistične partije obsodile. Na drugi strani pa tudi priznajo, da se Združene države ne morejo pogajati z gverilci za isto okroglo mizo.

„Naša dežela je v težkem položaju,“ je izjavil nek ruski državnik. „Razumljivo je, da pomagamo našim prijateljem v Severnem

. . . in pri nas v Avstriji

VEČJI DEŽELNI FEDERALIZEM NA OBZORJU?

Nemajhno pozornost je proti koncu prejšnjega tedna v avstrijski politični javnosti povzročila senzacionalna vest, da se je vodstvo Socialistične stranke povsem nepričakovano pokazalo pripravljeno spraviti „iz slepe ulice“ rešitev problemov federalizma, da bi na ta način dežele dobile več avtonomije v svojem poslovanju.

Ker je verjetno v javnosti ta zadeva bolj malo znana, naj jo nekoliko podrobneje obravložimo. Vse avstrijske dežele že vsa leta sem kažejo nevoljo nad prevelikim centralističnim ravnanjem zvezne vlade na Dunaju, katere jim omejuje pravice in kompetence, ki pravzaprav v smislu ustave spadajo v njihov delokrog (med temi n. pr. državljanske zadeve, spomeniška zaščita, tujski promet, civilni tehniki, zakon o epidemijah, državne ceste, pospeševanje stanovanjske gradnje itd.) Kot značilen primer tega pretiranega centralizma navajajo tudi nedavno afero v Fussachu ob Bodenskem jezeru v zvezi s podelitvijo imena novi ladji.

Ljudska stranka je že pred časom pokazala razumevanje za najnost rešitve vprašanj večjega federalizma avstrijskih dežel, katerega glavni pobornik je zgornejavstrijski deželni glavar dr. Gleisner (OeVP). Tudi sedanji zvezni kancler dr. Klaus se že dalje časa bori za to, da bi v pristojnosti (kompetenco) zveznih dežel prešlo več zadev (med temi v prvi vrsti one, ki jih omejujemo v prejšnjem odstavku). Delo v tej smeri s posebno vnemo nadaljuje od spomladi 1964, ko je postal kancler.

VOLILNA „VABA“ ALI RESEN NAMEN?

Socialistična stranka pa je vse dosedaj kazala le malo razumevanja za federalistične težnje in zahteve zveznih dežel oziroma je za njihovo rešitev stavila protizahateve, na izpolnitev katerih pa koalicijski partner (OeVP) ni bil voljan pristati. Zato je torej gori omenjena vest, da so socialisti pripravljene pogajati se o tem, deloma kot politična bomba. To njihovo pripravljenost je javno izrazil na neki proslavi 20-letnice Avstrije kot republike dunajski deželni glavar in župan Jonas, ki je hkrati strankin kandidat za državnega predsednika. Med drugim je izjavil: „Federalizem ne pomeni samo, da naj zvezne dežele doprinesejo žrtve za centralno vodstvo države, temveč tudi to, da mora ono izpolniti obljube, ki jih stori ob kakem takšnem povodu. V Avstriji je bilo o federalizmu že dovolj dolgo govorjeno; sedaj naj vendar že končno sledijo dejanja!“

Seveda pa morajo dežele, je nadaljeval Jonas, če hočejo imeti pravice, biti tudi pripravljene prevzeti tudi dolžnosti. Z odjajo nekaterih kompetenc deželam bi bilo poenostavljeno in pocenjeno upravno poposlovanje — v korist posameznega državljanca oz. davkoplačevalca. Nekatere teh kompetenc so v omenjenem socialističnem proglasu celo imenovane naštetje, da jih je treba čimprej odstopiti deželam, tako n. pr. ladijsko plovbo, gozdarstvo, gozdarsko in kmetijsko šolstvo in še nekatere. Kot predpogoj pa socialisti zahtevajo, da izpolnitev programa deželnih zahtev ne sme krniti ustavnih pravic parlamenta. V slučaju kakih morebitne ustavne spremembe nadalje zahtevajo, da je treba ob tej priliki izpremeniti tudi zakon o volilni pravici, in sicer na ta način, da bo vsak glas imel enako veljavo; kajti po določilih sedanjega so na primer dunajski volivci zapostavljeni onim v ostalih zveznih deželah. Na Dunaju je namreč za en poslanski mandat potrebnih precej več glasov kot pa v ostalih deželah.

V krogih Ljudske stranke pravijo, da bi

Vietnamu, da bi se mogli braniti proti napadom. To pa seveda otežuje postopek popuščanj napetosti med Vzhodom in Zahodom. Kitajcem je pa to všeč, ker lahko na ta način čim dalje v kalnem ribarju. Če pa mi ne bi pomagali Hanoi, potem bi nas obsodili, da smo izdali komunistično stvar, kar bi še bolj ugajalo Kitajcem, kajti Peking bi imel na vsak način korist,“ je končal dotični Rus svojo izjavo.

To v Moskvi zastopano privatno mnenje gotovih vladnih krogov se krije z vestmi, ki so jih dobile nekatere velike države pri uradnih stikih z Moskvo. Neki sovjetski zastopnik je izjavil svojemu britanskemu kolegu: „Če gori, se gasilci ne pripravljajo o njih dolžnostih.“

bilo zares želeti, da bi socialisti opustili svoje dosedanje dolgotrajno odklonilno stališče v tej zadevi; vendar pa se OeVP zdi verjetno, da je ta nenavadni preobrat bolj taktična poteza zaradi volitev državnega predsednika, katere so pred durmi, a naj bo temu kakor koli že: zvezni kancler dr. Klaus more ta nov razvoj pripisati v dobro na svoj račun. Da je SPOe — vseeno iz kakšnih razlogov — odstopila od svojega dosedanjega stališča, je vsekakor napredek v pozitivnem razvoju te zadeve — in to je važno.

„KONKURENCA“ NAFTAVODOV JADRAN—AVSTRIJA

Poraba mineralnih olj (nafte) se vedno bolj veča. Ker pa njegov prevoz predstavlja vedno večje težave in stroške, so začeli že pred leti graditi naftovode ali „pipeline“ (angl.; izg. „pajplajn“). Ker je prevoz najcenejši po morju, pripeljejo nafto s posebnimi ladjami v razna pristanišča, od koder jo nato odvažajo v posebnih vagonih ali tovornjakih v namembene dežele oz. mesta. Iz nekaterih pristanišč pa že imajo zgrajene naftovode, po katerih se nafta pretaka.

Ker Zapadna Nemčija nima lastnih mineralnih vrelcev, se je odločila zgraditi naftovod iz Trsta preko Avstrije na Bavarsko — tako imenovani Transalpin-Pipeline (okr. TAL). Pri tej načrtovani akciji so začeli tudi avstrijski gospodarstveniki vedno bolj uvidevati, da bodo zaloge nafte na področju Avstrije v doledni bodočnosti skoraj docela izčrpane. Da bi bila zagotovljena njena redna dobava in da ne bi obstale avstrijske rafinerije mineralnih olj (največje so v okolici Schwechata pri Dunaju in Zistersdorfu), ker bi na ta način nekaj tisoč službenecv postalo brezposelnih, so strokovnjaki pričeli proučevati možnost, da bi se pridružili omenjenemu nemškemu načrtu, po katerem bi prišel skupni naftovod na avstrijsko ozemlje pri Pöckenu — v zgornji Zilji; tam pa bi naredili odcep proti Dunaju oz. Schwechatu.

V zadnjih dneh pa se je pojavila nova, kot izgleda, ugodnejša varianta iz jugoslovanskega jadranskega pristanišča Koper. Ob nedavnem obisku zveznega kanclerja dr. Klause v Jugoslaviji so jugoslovanski gospodarstveniki ob avstrijsko-jugoslovanskih razgovorih o gospodarskih vprašanjih sprožili tudi vprašanje in načrt izgradnje naftovoda po jugoslovanskem ozemlju iz Kopra, in sicer na trasi Koper — Ljubljana — Maribor — Gleisdorf pri Gradcu — Dunaj (Schwechat, t. j. v dolžini 456 km, letna kapaciteta pa bi dosegla 6 milijonov ton surove nafte.

Ta načrt, ki bi seveda bil konkurenca gori omenjenemu TAL-načrtu, bi bil do avstrijske meje 70 km krajši in so gradbeni pogoji precej ugodnejši od onih po italijanskem in deloma tudi koroškem ozemlju, ker so tam manjše višinske razlike. Zato bi bili tudi stroški gradnje (pribl. 45 milijonov dolarjev) nižji od onih za naftovod iz Trsta. Naftovod bi bil gotov približno v desetih letih. Jugoslavija je predmetne načrte že izročila pristojnim avstrijskim oblastem, vendar dokončna odločitev za prvi ali drugi načrt še ni padla na Dunaju.

Poleg naftovoda namerava Jugoslavija graditi tudi vod za zemeljski plin v smeri proti Slovaški, ki se zanima zanj. Ker bo ta šel preko avstrijskega ozemlja, so se tudi pristojni krogi v Avstriji začeli zanj zanimati in bodo ob ugodnih pogojih izkoristili to priliko.

IN SPET: POVIŠANJE CEN IN PLAČ?!

Prejšnji teden so bila v kmetijskem ministrstvu pogajanja o ponovnem zvišanju cen kruhu in moki in ostalim močnatim

SLOVENC

doma in po svetu

Bojan Stupica bo režiral na Dunaju

Znani slovenski režiser bo režiral v dunajskem „Burgtheatru“ Dostojevskega „Brate Karamazove“. Premiera bo 17. junija v okviru letošnjega dunajskega festivala. Prihodno sezono pa bo Bojan Stupica režiral v tem gledališču Krleževega „Aretēja“. V teku pa so tudi pogajanja za še nekatera gostovanja uglednega slovenskega režiserja na Dunaju.

Bojan Stupica je bil te dni že na Dunaju, kjer se je pogovarjal o uprizoritvi „Bratov Karamazovih“, odbral je tudi že igralce za to slavno rusko stvaritev. Po pogovorih na Dunaju je Stupica odpotoval v švico, kjer bo v baselskem mestnem gledališču režiral Držičevega „Dunda Maroja“.

P. Kalist — doktor teologije

Na frančiškanski univerzi v Jeruzalemu je nedavno postal doktor bogoslovja p. Kalist Langerholz, ki je bil katehet v župniji sv. Cirila in Metoda za Bežigradom v Ljubljani.

Po odhodu iz domovine leta 1945 je v Rimu študiral sv. pismo. Leta 1948 je prišel v Lemont v Združene države Amerike, nato pa v slovensko župnijo sv. Cirila v New York. Po vrnitvi v Lemont je ostal na ameriških Brezjah samo nekaj časa. Odšel je v Jeruzalem, kjer je nadaljeval študij sv. pisma in končno dosegel doktorat z „Magna cum laude“.

Po promociji za doktorja je p. dr. Kalist Langerholz odšel na obisk k svoji sestri m. Kalisti, misijonarki na Formozi. Tu se je srečal tudi s slovenskim misijonskim zdravnikom dr. Janežem. S Formoze pa se je pred kratkim vrnil zopet v Lemont.

Izidi tekmovanja mladinskih pevskih zborov

Pred kratkim je bilo kot uvod v zvezno revijo in tekmovanje mladinskih pevskih zborov tekmovanje mladinskih zborov Slovenije. Izmed 19 zborov (1500 pevcev) iz vse Slovenije je žirija izbrala za zvezni mladinski pevski festival, ki bo v Celju v dneh od 4. do 6. junija, naslednje: mladinski zbor osnovne šole „T. Okrogar“ iz Zagorja ob Savi — zborovodja Rihard Beurman; mladinski zbor osnovne šole iz Trnovega v Ljubljani — zborovodja Majda Hauptman; dekliski zbor učiteljskega iz Murske Sobote — zborovodja Mirko Močan. Prva dva sta iz A kategorije, tretji pa iz B kategorije.

80-letna Slovenka v Argentini

Nedavno je slavila 80-letnico svojega rojstva Borštinarjeva mama iz Sv. Justa v Argentini, obdana od svojih domačin: sina duhovnika, šest poročenih hčera, zetov in sedemnajst vnukov.

Slavljenka se je rodila pred 80 leti na mogočni Gašperlinovi domačiji na Klancu ob starodavni Komendi na Gorenjskem. V svojem dolgem življenju je morala mnogo bridkega okusiti. Čeravno z bogate kmetije je živela dolgo vrsto let v revščini. Šele, ko je podedovala posestvo svojih staršev, je izgledalo, da bo bolje. Toda prišla je druga svetovna vojna in pod težo razmer je morala v tujino, kjer je našla v Argentini svoj drugi dom. Kljub visoki starosti je Borštinarjeva mama čila in zdrava.

izdelkom. Med razpravljanjem je prišlo do ostrih besednih borb. Bilo je tako rekoč že sklenjeno povišati ceno kruhu za 30 grošev. Vendar pa ni tozadevna končna odločitev padla, ker so zastopniki mlinarske industrije hkrati zahtevali povišanje cen vsem vrstam moke (tako tudi zdrobu), kar pa so zastopniki konzumentov odločno odklonili. Ker mi prišlo do spora, se je komisija zedinila, naj dobijo te zahteve po povišanju v pretres in dokončno odločitev ministrstvo za kmetijstvo, notranje, za finance in za trgovino. Pač pa je že dokončno odobreno povišanje cene žemelj od 60 na 62 grošev; drugo belo pecivo se bo zvišalo za 5 grošev pri komadu, torej od 60 na 65 grošev.

Prav tako so bila v podkomisiji za plače istočasno pogajanja glede zahtev po povišanju prejemkov nastavljenecv nekaterih strok. Odobrena so bila delna izboljšanja prejemkov v tujskoprometnih krajih, delavcev poljedelskih združnih skladšč na Nižnejavstrijskem in Gradiščanskem kot tudi nameščencev nakupovalne organizacije tobačnega monopola. Nekatere druge zahteve po povišanju plač ostalih nameščenskih skupin je komisija odstopila pristojnim strokovnjakom v pregled in poročanje.

SV. CIRIL IN METOD

ter domači bogoslužni jezik

Ko smo začeli zadnje čase doživljati sveto bogoslužje v našem domačem jeziku, se moramo skupno z drugimi slovanskimi narodi tudi mi Slovenci s hvaležnostjo ozirati v daljino 9. stoletje, ko sta med našimi predniki misijonarila sveta brata Ciril in Metod.

Slovani smo bili takrat le preprosti pastirji in kmetje in ni ga bilo, ki bi znal čitati, kaj šele pisati v slovanskem jeziku.

Pa se je zgodilo, da sta učenca grška meniha Ciril in Metod zapustila svojo domovino in samostansko samoto in v apostolski ljubezni prišla med naše prednike, da bi jim razglašala rešnje Kristusovo oznanilo.

Da pa bi ju ljudje razumeli, sta pridigala in molila v njihovem slovanskem jeziku. Še več! Ciril je pripravil posebne črke za slovanski jezik in sveta brata sta prevedla najbolj potrebne bogoslužne knjige v takratno slovansčino. Tako sta resnično zadržala na globoko. Krščanstvo, ki sta ga oznanjala, je pognalo korenine in nikdo ga posej celih tisoč let ni mogel iztrgati iz src slovanskih narodov. Obenem sta sveta brata začela kar najbolj pomembno kulturno delo: slovansko pismenost in književnost.

Nekateri so takrat ostro napadali delo sv. Cirila in Metoda, češ da sta krivoverca in da si upata poleg treh posvečenih jezikov, hebrejščine, grščine in latinščine, uvajati v bogoslužje barbarški slovanski jezik. Tožili so sveta brata papežu v Rim. Toda sveta brata sta v Rimu kar najbolj jasno izprijčala svojo pravovernost, obenem pa poglavarja sv. Cerkev prepričala, kako je najbolj prav, da se evangelij razglašava v jeziku, ki ga ljudje razumejo. V domačem jeziku naj ljudstvo tudi molí. Papeža Hadrijan II. in Janez VIII. sta slovesno potrdila slovansko bogoslužje in že tedaj, v 9. stoletju, so celo v Rimu slovanski novomašniki maševali v svojem domačem slovanskem jeziku.

Pozneje je bil zaradi raznih nasprotovanj in ovir domači bogoslužni jezik med našimi predniki potisnjen ob stran. Nekaj časa so še „glagolali“, skupno z duhovnikom molili v svojem jeziku pri sv. maši, potem pa je pri večini zapadnih Slovanov slovanski bogoslužni jezik izpodrinila latinščina.

Pri zadnjem vesoljnem cerkvenem zboru pa se je nekaj zgodilo. Skofje iz vsega katoliškega sveta so ob milosti Sv. Duha spoznali in potrdili, da je najbolj prav, če ljudstvo skupno s svojim duhovnikom molí v svojem domačem jeziku, pa naj bo to angleščina, francoščina, italijansčina, sloven-

ščina ali katerikoli afriški ali azijski jezik. Vsi jeziki so pred Bogom enaki, vsi so enako sveti, v vseh je mogoče enako boženo častiti Boga.

Tako je po tisoč letih v vsej katoliški Cerкви obveljalo jezikovno načelo sv. Cirila in Metoda.

Slovenci moramo ob vsem tem biti hvaležni našima slovanskima apostoloma, ki sta med nami začela bogoslužje v domačem jeziku. Obenem moramo z veseljem pozdraviti odločitev sedanjega vesoljnega cerkvenega zbora glede bogoslužnega jezika.

Papež je govoril katoliškim delavcem

Na praznik sv. Jožefa je imel papež važen govor za katoliške delavce. V njem je najprej poudaril pomen izraza delavec in potrebo, da je ta delavec krščanski. Nato je omenjal težave, na katere naleti krščanski delavec v svojem okolju. Težko je živeti z drugimi in se ločiti od njih, biti tovariš in prijatelj in ne črednik, delati skupaj in ne misliti s istim idejami, imeti skupne interese in imeti povsem drugačno zamisel življenja. Papež je pohvalil delavce, ki znajo kljub temu, da žive v okolju, ki je nasprotno njihovi veri in njihovim idejam, ostati imun pred nasprotno propagando, strahovanjem, laskanjem in vabljenjem, naj se odpovedo svoji lastni svobodi in prevzamejo čar ideologij in oblast organizacij, s katerimi ne morejo biti sporazumni. Ugotovljamo, tako je nadaljeval papež, da so te težave še hujše in še bolj nevarne prav sedaj, ko prihaja do povabila k sporazumom, ki naj bi bil danes izveden na praktičnem, v bodoče pa na idealnem področju, ki je torej naravno in zapeljivo, toda katoliški delavci morajo vsak dan znova odkrivati zahrbtnost in prevaro in sistematične napade na vse, nad čemer nasprotniki katoliške Cerkve nimajo svoje kontrole.

Kljub navidezemu priznanju, da je povabilo za razgovor in sporazum v skupnem interesu, se povsod, zlasti v delovnem svetu širi protiklerikalno sovraštvo, oznanjanje drznega in kratkovidnega brezboštva, solidarnost s totalitarnimi režimi in zapupne izjave vplivnih predstavnikov, ki so nasprotni katoliški Cerкви in ki opozarjajo svoje vrste, da je približanje k tako imenovanim katoliškim masam zgolj sredstvo, da jih pritegnejo k sebi in pod svojo oblast. Razgovor, tako je opozoril papež Pavel VI. ne more biti taktična zahrbtnost; ne more biti za katoličane popustitev njihovih na-

Vsak jezik, ki je povzdignjen v bogoslužje, tako tudi naš slovanski, s tem ogromno pridobi: Bogu je na poseben način drag in ljudje ga imajo v večjih časteh. Biti mora izčiščen, zvenec, lep, kolikor mogoče popoln. Zato bo odločitev sv. Cerkve imela velik pomen za razvoj živih jezikov v bodočnosti!

Toda ne gre samo za jezik, gre za celotno bogoslužno obnovo. Razumeti moramo, da je domači jezik le sredstvo, ki nas uspešno vodi do razgovora z Bogom in do lastnega posvečenja.

Zato se z navdušenjem oklenimo bogoslužne obnove, h kateri nas vabi sv. Cerkev! Sveta brata Ciril in Metod sta želela naše prednike s pomočjo njihovega domačega jezika pripeljati k Bogu. Isto želi sv. Cerkev tudi danes. Skušajmo jo razumeti.

čel in se ne more izvršiti z naivnim in popustljivim sprejemom nasprotnikovih idej na škodo katoliških idej, katerim so doslej sledili. Edinstvo delavskih sil se ne sme spremeniti v usužnjevanje idejam, metodam in organizacijam, ki so v globokem nasprotju s tem, kar je katoličanom najdražje, namreč njihovo vero, civilno svobodo in krščanskim pojmovanjem družbe. Zato vas pozivamo, tako je nadaljeval papež, da ostanete odločni in trdno usidrani, v svojem katoliškem prepričanju, čeprav ohranjate lojalnost in spoštljivo stališče do vseh svojih delovnih tovarištev, katerim skušajte nasprotno dati razumeti, kako so njihovi predsodki v pogledu vere in izrazov krščanskega življenja večkrat neutemeljeni in kako so često nevedni ljudi, ki pošteno mislijo z lastnimi možgani in kako nasprotniki katoliške Cerkve škodujejo sami sebi, ko se oropajo resnice, upanja in sile, ki so lastne evangeliju.

Izšel je obrednik za somaševanje

Konec preteklega tedna je vatikanska knjigarna izdala novi obrednik, ki se tiče somaševanja, koncelebracije in svetega obhajila pod obema podobama. Novi predpisi, ki jih je izdelal svet za pravilno izvajanje liturgične konstitucije, odobril sveti oče, objavila pa obredna kongregacija, bodo vstopili v veljavo na veliki četrtek, dne 15. aprila. Ta datum je posebej pomemben, ker nas spominja na ustanovitev Evharištije in duhovništva.

Pot za pripravo novega obreda za somaševanje je bila dolga in težka. Prvi osnutek je izdelal eden najboljših strokovnjakov v tem vprašanju in sicer leta 1963. Meseca aprila naslednjega leta je bil poslan 30 svetovalcem prvi uradni osnutek, ki ga je izdelala posebna študijska skupina, ki jo je ustanovil svet za liturgično obnovo. Drugi osnutek je bil izdelan na podlagi prejetih nasvetov, in ga je dne 21. maja znova prejela omenjena skupina strokovnjakov. O dokončnem osnutku so razpravljali in ga odobrili člani sveta Consilia na plenarni skupščini, ki je bila v Rimu od 18. do 20. junija 1964. Nekaj dni nato je papež odobril osnutek in dovolil uporabo obrednika za poizkus šestim opacijam, ki so

Kratke kulturne vesti

Razstava hlebinskih kmečkih slikarjev

Pred razstavo hlebinskih kmečkih slikarjev, ki so jo odprli v Londonu 17. marca in je bila odprta do 17. aprila, posveča Observer posebno barvno prilogo — šest strani — tem slikarjem in njihovemu delu. Med drugim je Stuart Penrose, ki je lani obiskal Hlebino, zapisal naslednje: „V Hlebinah se je pojavil slikarski fenomen, ki skoraj nima primerjave. Kmetje, ki vsak dan trdo delajo na polju, najdejo prilagodnost in čas za inspiracije ter ustvarjajo lepa slikarska dela. Dandanes Hlebinsko šolo popolnoma priznavajo kot najlepšo šolo te vrste umetnosti na svetu.“ Nato posebej omenja Ivana Generaliča, o katerem pravi, da je „osrednja figura“ Hlebinske šole.

Arheološke najdbe

V Kranju nadaljujejo zaščitno arheološko odkopavanje staroslovenskega grobišča. Izkopavati so začeli že leta 1953. Ugotovili so, da večje grobišče meji na cerkev in srednjeveško arhitekturo, po času pa sodi v 10. in 11. stoletje po Kristusu, torej v obdobje starih Slovanov. V grobovih odkrili so njih okrog 120 so odkrili zanimive najdbe: značilne bronaste uhane v obliki lunele, okrašene v emajlu, bronaste prstane, bronaste in srebrne obsedne obročke, ogrlico in podobno.

● Od 30. aprila do 3. maja bo v Hardehausenu v Nemčiji 10. sestanek katoliških in protestantskih publicistov, na katerem bodo obravnavali ekumenski problem. Posebej bodo proučili možnosti in pogoje razgovora in sodelovanja med različnimi krščanskimi cerkvami. Med govorniki bodo kardinal Jäger, pomožni škof iz Limburga msgr. Kampe in protestantska teologa prof. Sucker in dr. Willim.

Kaj prinaša letošnji Zbornik 1965?

Pred več tedni je prišel iz Argentine letošnji Zbornik. Ze sedemnajstič so argentinski Slovenci izdali tako knjigo, ki vsakokrat objavi tehtne in pomembne članke, ki jih izobraženec s koristjo in zanimanjem bere. Letošnji Zbornik ima 368 strani velike oblike. Če upoštevamo, da ima lep papir, več umetniških prilog in da izide knjiga v majhni nakladi ter da se je življenje v Argentini v zadnjih mesecih močno podražilo, potem cena tega zbornika — 120. — šilingov — ni prevelika.

Prvi del so članki pod zaglavjem „Razprave — dokumenti — pričevanja.“ Ko da-

nes veliko govorimo o dialogu, celo Cerkev na koncilu, je uvodni članek dr. Milana Komarja „Pogoji za dialog“ zelo na mestu. Izobraženec, ki se zanima za pretekla dogajanja v slov. političnem in socialnem življenju, bo bral z veseljem članek o dr. Janezu Kreku, dr. Šušteršiču, majski deklaraciji; članek o dr. Vladku Mačku in Slovincih; za Korošce je posebej zanimiv govor škofa dr. Rožmana v zvezi s procesom proti njemu. Vrsta člankov obdelava komunizem tako z idejnega kot s praktičnega stališča. Posebnost tega Zbornika je anketa, kaj nekateri danes sodijo o komunizmu. Njihovi odgovori so vsak razprava zase. Ze samo ta anketa predstavlja celo knjigo. Može in žene, ki so bile vprašane za mnenje, živijo v najrazličnejših državah in so iz različnih poklicev. Zato so njihove besede nadvse zanimive. Nadalje je vrsta člankov, ki popisujejo dogajanje na slovenski zemlji v času zadnje vojne.

Pod zaglavjem „Slovenstvu v čast, narodu v ponos“ so popisani trije moje, ki res spadajo pod to zaglavje: filozof dr. Milan Komar iz Buenos Airesa, dr. Karel Truhlar, profesor na Gregorijani v Rimu in rakolog dr. Franc Zajdela v Parizu.

Tudi letos ima Zbornik nekaj člankov pod poglavjem „Naši gorniki“. Prispevali so jih vneti hribolazci in osvajačji Andov.

V okviru „Razgledov“ pa so v Zborniku nekateri spominski članki, letopisi življenja Slovencev v zamejstvu in izseljenstvu ter popis knjižnih izdaj zamejskih in izseljenških Slovencev.

Splošno mnenje je, da tako tehtnega Zbornika argentinski Slovenci doslej še niso izdali.

Iz katoliškega sveta

● Člani evropskih organizacij katoliške kmečke mladine se bodo sestali v Stuttgartu v Nemčiji na svoj prvi evropski festival. Na prireditvi nameravajo proučiti in pospeševati tesnejše sodelovanje med organizacijami, ki spadajo v gibanje katoliške kmečke in podeželske mladine. Festival bo od 28. do 30. maja in se ga bo udeležilo nad 25.000 članov organizacij katoliške kmečke mladine iz različnih evropskih držav.

● 10.000 dolarjev od 50.000, ki jih je daroval papež Pavel VI., ko je prispel v Bombay, indijski predsedniku Radakrishnanu, bo prejela univerza v Kerali v Južni Indiji. Vsoto bodo pod imenom Fond papeža Pavla VI. razdelili za štipendije dijakom te univerze ne oziraje se na njihovo versko prepričanje. Podobni fondovi so predvideni tudi za univerze v Bombaju, v New Delhiju, v Madrasu in v Kalkuti.

Yves Congar

„To je človek, ki je morda največ storil za sedanji koncil,“ tako se je izrazil o njem papež Pavel VI. Congar je dominikanec in sedaj star 60 let. Nekaj njegovih misli:

NAS KATOLICIZEM NI POPOLN

„Naša Cerkev, naša katoliška Cerkev, ni dovolj učinkovita v svojem katolicizmu (univerzalnosti), odnosno, udejstvuje ga na nepopoln način. To je poglavitni vzrok razcepljenosti med krščanskimi narodi. Naši vidni in otipljivi vesoljnosti primanjkuje ono, kar so naši ločeni bratje vzeli iz Cerkve in ustvarili izven našega kroga. Po neki živi, skrivnostni komunikaciji spoznavamo, da je vse ono, kar je čistega in pristno krščanskega pri naših ločenih bratih, last Cerkve. Po ločitvi sta se oblikovali dve različni duhovni in kulturni skupini. Veliki del človeštva je v njih našel svoje oblike krščanstva in svoj religiozni izraz izven naše skupnosti.

Rusija je pravoslavna, a skandinavske zemlje protestantske. Spričo tega pogrešamo v Cerкви slovanskega in nordijskega iz-

raza... Med njimi se vrednote izražajo na določen način, ki ga pri romanskih in anglosaških narodih ne najdemo.

Cerkev je ena, četudi bi zaradi razkopa izgubila precejšen del svojih članov, moramo pa priznati, da je zaradi razcepljenosti kristijanov njeno katolištvo (univerzalnost) manj učinkovito.“

„V zgodovini nastopajo obdobja, ko pride na svetlo, kar je bilo prikrita. Prepričan sem, da sedaj preživljamo tako obdobje. Tudi sedaj se vrše čudeži in mi smo jim priče. Protestantski redovniki iz Taizé so tako čudo. Sekretariat za zedinjenje in sam kardinal Bea so pravi čudeži. Čeprav so ti čudeži samo v človeških razmerah, pa predstavljajo, ako jih presojamo v luči vere, brez dvoma velike čase v zgodovini odrešenja.

Ekumenizem potrebuje časa. Delo za zedinjenje zahteva potrpežljivost. Kdcr je bil poklican k temu delu, mora vedeti, da se bo zavleklo skozi več generacij. Delo se razvija v počasnem procesu notranjega preoblikovanja vsake krščanske verske skupnosti, vključno katoliško Cerkev.“

ST. VID V PODJUNI

5. aprila je bil v St. Danijelu pogreb Andreja Prosen, Pirovca na Lancovi, ki je umrl v 65. letu starosti. Pevci so se pod vodstvom organista Mičēja poslovili od rajnega z žalostinkami, g. župnik pa z lepim nagovorom.

9. aprila pa smo pri fari položili k večnemu počitku Jožefa Partej, Petračevega očeta v Mlinčah, ki je umrl v 92. letu starosti. Bil je priden, skrben in vesten družinski oče.

Rajnika želimo večni mir, žalujočim sodnikom pa izražamo naše sožalje.

CELOVEC

Stolni prošt Josef Maier — umrl

V visoki starosti 88-let je umrl na veliki petek v Celovcu stolni prošt Josef Maier. Gospod stolni prošt je bil močno čislana osebnost naše krške škofije.

Služboval je v različnih krajih krške škofije, dokler ni prišel v Celovec, kjer je bil leta 1956 imenovan za stolnega prošta. V duhovnem vodstvu krške škofije je bil rajni prošt Josef Maier zaposlen na vodilnih mestih.

POLANA PRI BISTRICI V ROŽU

(Pižmovka — Bisamratte)

V predzadnji številki »Našega tednika« je neki dopisnik iz Vogrč opisoval neko čudno žival. Iz opisa te živali sem prišel do zaključka da je to brezdvomno »pižmovka« (Bisamratte).

Tudi pri nas na Polani pri Bistrici v Rožu je neki lovec ustrelil tako žival. Kakor so tukaj dognali, je ta pižmovka (Bisamratte-kanadske podgane) gozdna uprava Humberg, ki ima tudi v Nižji Avstriji posestva, od tam nasclila pri nas te živali ob Dravi.

Pred leti pa sem bral v nekem avstrijskem časopisu, da je v Nižji Avstriji več takih pižmova napadlo nekega pismonoša. Temu možaku se je potem komaj posrečilo ubraniti se teh živali.

To v pojasnilo k dopisu »Čudna žival«.

HODIŠE

(Koncert)

Pevski zbor iz Dupelj pri Kranju priredi ob priliki izleta na Koroško v nedeljo, dne 25. aprila 1965 v Hodišah v gostilni »pri Raušu ob jezeru« pevski koncert.

Pričetek ob 3. uri popoldne.

Koroške Slovence

vabimo na slavnostno akademijo ob priliki praznovanja 20. obletnice obstoja Druge republike ter desetletnice podpisa avstrijske državne pogodbe, ki bo v nedeljo, dne 9. maja 1965, ob pol treh v veliki dvorani doma glasbe v Celovcu.

Sodelujejo: Pevski zbor Jakob Gallus - Petelin iz Celovca ter zbor Koroške dijaške zveze pod vodstvom prof. dr. Franceta Cigana.

Govorila bosta:

Dr. Reginald Vospernik, Koroški Slovenci - obogatitev ali breme za Avstrijo.

Ob dvajsetletnici ustanovitve Druge republike.

Dr. Valentin Inzko, Koroški Slovenci na pragu novega desetletja.

Misli ob desetletnici podpisa avstrijske državne pogodbe.

Vstopnice dobite v pisarni Krščanske kulturne zveze, Mohorjev dom, telefon: Celovec 43-58.

Pripravljalni odbor

Po naših krajih

V nedeljo, 13. maja 1934 se je vršilo v Waldnerjevi gostilni v Zitari vesi kot poroča »Domoljub« — zborovanje domovinske fronte, katerega so se udeležili učitelji iz Zitare vesi in St. Lipša, bivši Landbundovci in nad 30 oseb z Miklavčevega posestva. Zastopana je bila tudi šestorica Slovencev. Po otvoritvi je povzel besedo grof Thurn, vodja Heimatschutza, ter med drugim izjavil: »Spodstujem vsakega Slovenca, ki dela za svoj narod in je ponosen na to, da je Slovenec. Desetkrat večjega spoštovanja je vreden tak Slovenec kot oni, ki je pozabil, da ga je rodila slovenska mati. Obsojam delovanje Heimatbunda, ki je izdajal slovensko glasilo pisano v nemškem duhu, ker je tako delo sramota za nemški narod. Obsojam delovanje Heimatbunda, ker nakupuje posestva v čisto slovenskih krajih in uvaža priseljence iz rajha, ki so na slabem glasu. S tem delom onemogoča vsak sporazum s Slovenci in dela Nemcem le sramoto. Pustimo slovenskega kmeta na njegovi slovenski zemlji, da se izobrazuje v svojem slovenskem jeziku, ker le narodno-zavedno ljudstvo zamore biti tudi državo-tvorno.«

Koncem oktobra 1934 je bil sv. misijon v St. Jakobu v Rožu, ki sta ga vodila očeta lazarista iz Celja. — V narodni šoli v St. Jakobu se je pričel 15. novembra šestmesečni go-

Pri nas na Koroškem

Dragi rojaki - dobrotniki in prijatelji!

Kmetijsko-gospodinjstva šola v St. Jakobu v Rožu bo zaključila v nedeljo, 2. V. 1965, tekoče šolsko leto z razstavo in kulturno prireditvijo.

KULTURNA PRIREDITEV, ki bo ob lepem vremenu na šolskem dvorišču, se prične ob 2. popoldne.

RAZSTAVO KUHINJSKIH IZDELKOV, šivanja in ročnih del si boste mogli ogledati že v soboto, 1. maja, in v nedeljo, 2. maja, do 4. ure popoldne.

K razstavi in prireditvi vse prav vlijudno vabimo!

GOJENKE

MOJE POTOVANJE IN BIVANJE NA ITALIJANSKI IN FRANCOSKI RIVIERI:

Pri gospe Germann v Villefranche

Naš nadvse zaslužni in delavni g. Blaži Janšič iz Medgorij, ki je že znan bralcem »Našega tednika - Kronike« po svojih lepih potopisih, je letos zopet potoval. Tokrat je obiskal italijansko in francosko Riviero.

V četrtek, 25. februarja, bil je namreč prav mrzel zimski dan, sem se podal na potovanje. Z brzovlakom sem se odpeljal iz Celovca ob 12. uri in 59 minut. V italijansko mesto Padovo sem prispel ob 18.53, kjer sem prenočeval in večerjal v romarskem domu »Casa pelegrina«. Naslednjega dne sem zgodaj zjutraj vstal in šel v bazi-

liko sv. Antona in bil tam pri več svetih mašah.

Ob 10.30 sem moral zapustiti Padovo ter se odpeljal proti Vicenci. Na hribu tega mesta je Marijina cerkev Monte verico. Tu smo imeli lurški romarji lani, ko smo se peljali iz Lurda domov, zadnjo pobožnost in peli zahvalno pesem in še našo najlepšo pesem »Marija skoz življenje«. Dalje je šlo proti Veroni južno od Gardskega jezera proti Milanu in naprej proti jugu. V Genovo sem prispel zvečer po šesti uri.

Od Genove do Monterossa, kamor sem prispel ob 21. uri, vozi vlak stalno ob morju. V lepi vili Adriana, sem dobil v 3. nadstropju sobo, številka 25. Sestra prednica Hortulana me je z veseljem sprejela, kajti že šestič sem bil tukaj na dopustu, kjer sem se zdravil. V vili Adriana je bila odlična postrežba, hrana dobra, pozabiti pa tudi ne smem omeniti izvrstne vinske kapljice, ki ti dela še večje poželenje po jedi.

V kapelici so vsak dan službe božje. Jasnó, da sem se vsak dan udeleževal teh svetih maš, ki sta jih imela neki duhovnik iz porenjske škofije Špeier in neki drug duhovnik, ki je bil iz Južne Tirolske. Sami gostje so bili iz različnih dežel. Posebno se mi je vtisnil v spomin neki gospod s svojo ženo iz Belgije, iz mesta Löwen. Bil je izredno prijazen gospod, ki je tudi mnoge fotografiral in mi je poslal nekaj lepih barvnih posnetkov.

Dne 1. marca zjutraj, sem se odpeljal iz Monterossa proti Genovi. Od tu je šlo venomer samo ob morju proti francoski Rivieri v Nico, kamor sem se pripeljal ob 15. uri. Močno je deževalo, ko sem prispel v Nico. Tu sem najprej poiskal patra Jakobca v katoliškem domu Rue de France (izg. rü de frans).

Zvečer sem šel k večerni sv. maši v Marijino cerkev (Notre Dame), ki je zgrajena v istem slogu kakor pariška Notre Dame. Po večerji v samopostrežni restavraciji sem se podal k počitku v katoliški dom.

Na pustni torek, 2. marca, je še po malem deževalo. Popoldne je bil veliki pustni karneval, ki je vsako leto v pustnem času, in ki je vprav v Nici nekaj edinstvenega in nepozabnega. V našem kupeju, ko smo se vozili na francosko Riviero, sta bila tudi

dva mlada Dunajčana. Ta dva gospoda sta šla v Nico samo s tem namenom, da bi videla znameniti pustni karneval v Nici. Dalje sem videl na karnevalu skupino Avstrijcev z Dunaja, ki so se pripeljali s svojim avtobusom. Je pa ta karneval zares nekaj nepozabnega lepega, saj nudi samo Nica nekaj, kar ne vidiš nikjer na svetu.

V Nici sem bil štiri dni. S patrom Jakobom, ki govori tako lepo francoski kot rojen Francoz, sva se peljala v omnibusu v pet kilometrov oddaljeni kraj »Villefranche-sur-Mer«. (izg. vijfranš-sür-mär). Krasen kraj ob morju z lepimi palmami in nebroj cvetočimi rožami.

V Villefranche je gospa Germann posestnica hotela »La Régance« (izg. la regans), doma iz Zadnikarjeve hiše pri Zelezni Kapli. Gospa Germannova je že 45 let v Franciji in njen mož, ki je že umrl, je bil francoski državlján, govori še danes lepo slovensščino. Čeprav obdana s samo tujimi ljudmi, se nikdar ne sramuje govoriti s Slovincem v našem krasnem slovenskem jeziku. Mene in patra Jakoba je pozdravila kar v slovensčini ter nama postregla z dobrim francoskim vincom in pecivom. Tako smo se kar po domače pogovarjali, zraven pa je bila tudi njena sestra s Koroškega, ki je že dalje časa pri gospe Germannovi. Ta gospa Germannova naj bo kot svetel zgled vsem tistim, ki se še doma sramujejo govoriti v lepem pevnem slovenskem jeziku. To je trdnost in značaj človeška, ki ne pozablja nikdar in nikoli, da ga je nekaj rodila blaga slovenska mati! Dragi koroški rojaki, posnemajte gospo Germannovo, pa se nam ne bo treba bati, da bi kdaj umrli, kot bi želeli naši sovražniki!

Prisrčno sva se poslovila s patrom Jakobom od srčno dobre gospe Germannove in njene sestre. Če pa bi kakega našega koroškega rojaka zanesla pot na francosko Riviero, naj ne pozabi obiskati hotela »La Régance« gospe Germann. Mme (Madame) Germann, Route Nationale, Villefranche-sur-Mer (A. M.), France.

(Dalje prihodnjic)

Darovi za tiskovni sklad

Tratnik Ivan, Toronto, Kanada — 3 \$

Po 2 \$: Stanovnik Janez, Toronto; Osredkar Frank, Toronto; Kastelic Jože, Toronto, Kanada.

Pintar Marija, Waukesha, USA. — 1 \$
Č. g. Groblar Ignacij, Blače — 120.— šil.; Schellander Ana, Trabenče — 60.— šil.; Ercek Franc, Belgija — 50.— \$; Zabavnik Franc, Brdo/Šmohor — 40.— \$; Reiter Ana, Brnca — 40.— \$; Maloveršnik Anton, Lepena — 27.50 \$.

Po 20.— \$: Mertel Johana, Zmotic; Pörtlch Ludvik, Steben/Pliberk; Brodar Janez, Spittal; Lepušič Johan, Rožek; Triessnig Simon, Loče; Laura Mihael, Krčanje; inž. Leitgeb F., Dunaj; Z. u., St. Rupert; Hajnzič Mirko, Rebrca; Sever Mirko, Francija; Strauss Bernard, Zihpolje; Mikl Martin, Radiše; č. g. Nadrag, Skofiče; Hlebčar Johan, Celovec; Felser Agnes, Kapfenberg; Oitzl Franc, Zgornji Breg; dr. Zabltnik Pavel, Celovec; Sienčnik Helena, Dobrla ves; Kasl Marija, Belovče; Hafner Ana, Skofiče; Pikalo Karl, Globasnica; Knez Florijan, Lobnik; Kogoj Mihael, Lobnik; Sporn Marija, Remšenik; neimenovana, Remšenik; Roš Ana, Železna Kapla; Hribar Andrej, Korte; Gregor Jožef, Dule; Ožmalc Anton, Malčape; Slugovc Gregor, Lančeva; Slugovc Ana, Lančeva; Urak Tomaž, Nagelče; Kuster Johan, Mokrije; Kačnik Terezija, Sreje pri Škocjanu.

Po 15.— \$: Hutter Peter, Večna ves; Svegell Franc, Lobnik.

Po 10.— \$: Močilnik Marija, Grabštanj; Bauman Johan, Velikovec; Pečnik Mihael, Kapla/Dr.; Lampichler Andrej, Radiše; č. g. Jakob Moschitz, Brdo; č. g. Kristo Srienec, Šmihel; Lederer Johan, Reka/St. Jakob. Sluga Marija, Remšenik; Pečnik Jerca, Bela pri Zelezni Kapli; Blajs Helena, Lepena;

Pevski zbor Jakob Gallus - Petelin iz Celovca

vabi vse prijatelje lepe pesmi na

vokalni koncert

slovenskih umetnih in narodnih pesmi

na belo nedeljo, 25. aprila 1965

ob pol treh popoldne v Draščah in ob osmih zvečer v Podgorjah

Z I D A J T E Z D R A V O — Z I D A J T E Z O P E K O !

gradnja stanovanj? Z opeko!

Ne gnojiti zemlje - temveč hraniti pšenico

Nekdaj, ni tega tako dolgo, smo bili srečni, ako smo dobili na hektar 20 do 25 stovov pšenice. Večji pridelki so bili skoraj nemogoči. Mnogi, ki so poskušali uporabljati veliko gnoja, so navadno bili razočarani, ker so imeli manjši pridelok. Preveč pognojena pšenica se je spomladi bujno razvijala, pozneje pa jo je napadla rja in je končno polegla. Rezultat vsega tega je bil: malo slabo razvitega zrnja.

Tako se je razvila stara izkušnja, da se ne sme gnojiti neposredno pod samo pšenico, ker ne prenaša gnoja, temveč se mora gnojiti predkultura, kakor koruza ali krompir, a šele zatem posejemo pšenico. Seveda, takšen posevek gotovo ni mogel bogato obroditi.

Ko pa so začeli uporabljati gnojila, so često trosili spomladi ali pa celo pozimi prevelike količine in tudi takrat so doživljali neuspehe. Tako so ostali relativno nizki pridelki.

Napredne dežele so dosegle visoke pridelke pšenice: 50—60 q/ha pa tudi več. Tega pa niso dosegli z boljšo obdelavo zemlje niti z večjimi količinami gnoja, temveč samo s pravilnim gnojenjem in to tako, da da niso gnojili zemlje, temveč so hranili pšenico. Dokler so gnojili zemljo, so bili pridelki nizki, šele takrat, ko so začeli hraniti pšenično rastlino-posevek, so začeli pridelki hitro rasti.

Kako hranimo pšenico?

Skoraj tako, kakor živino! Majhni telici bomo dali manj hrane. A čim bolj bo rasla, tem več bo dobivala hrane; največ pa takrat, ko jo bomo molzli. Čim več mleka bo dajala, tem bolj jo bomo morali hraniti. Prav tako je s pšenico. Ko je mlada in rastlinica še majhna, takrat ne zahteva večje količine hrane. Z razvojem pa zahteva vedno več hrane, a največ, kadar razvija klas in polni zrno. Če smo gnojili zemljo jeseni in hranili pšenico čez zimo in v zgodnji spomladi, ne bomo dobili dobre žetve. Če pa smo jo hranili neprestano po malem med njenim razvojem vse do kisanja in oploditve, smemo pričakovati visoko in kakovostno žetev.

V začetku pšenici gnojimo drugače. Takrat ji bomo dajali več fosfornih in kalijevih gnojil, da se okrepi. Fosfor in kalij preperečujeta, da se ne razvija prebujno, delujeta, da bo stebelce čvrsto in odporno

Kako preganjamo krta?

Krt je splošno priznan kot koristna žival, ker s tem da se hrani z ogrci, strunami, ličinkami zeljnih komarjev in muh, gosenicami sovč, stonogami, pa tudi z mravljami in njihovimi ličinkami, igra nekako vlogo zemeljskega „policaja“. Krt je zelo požrešen, vsak dan mora požreti toliko kolikor znaša njegova telesna teža. Ako ostane dvanaest ur brez vsake hrane, pogine. Pretežno se hrani z deževniki. Deževniki so sicer zelo koristni za rahljanje in predelovanje zemlje, vendar se tako naglo razmnožujejo, da krti njihovega števila ne morejo bistveno zmanjšati.

Krt postane nadležna, ko prične riti pod mladimi rastlinami, ker jih dviga nad zemljo, tako da kmalu usahnejo. Posebej je krt škodljiv v globoko ograjenem vrtu, od koder se žival ne more odseliti. Krta pa navzlic škodi, katero povzroča, ne smemo ubijati, ampak je boljše, da ga samo preganjamo; kajti živali, ki bi tako uspešno pomagale zatirati škodljivce kakor krt, pravzaprav ni. Najbolje storimo, da krt med ritjem z lopato dvignemo iz zemlje in ga vržemo na polje ali travnik. V rove pa zatlačimo kose krp, ki smo jih prej namočili v petrolej ali karbolin, ali pa vanje nasujemo karbid ali naftalin. Zoprni duh namreč krta takoj prežene. V z betonom globoko ograjenih vrtovih seveda ta sredstva ne za-

proti poleganju in boleznim. Dušika ne damo večje količine, ko se razvija stebelce, pač pa ga zato dajemo več za razvoj klasa in zrna.

Dušik spodbuja pšenico na razraščanje. Ko pa je ta faza končana, takrat dodane doze ne delujejo več na razraščanje in ne bodo več vplivale na gostoto posevka. Previdni moramo biti tudi takrat, ko se razvijajo prva kolenca v stebelu, da bodo čvrsta, ker od tega precej zavisi odpornost proti poleganju. Ko se začneja razvijati klas, takrat pšenica najhitreje raste. Če je v tem času v zemlji dovolj hrane, se bodo razvili lepi klasi z mnogo klaskov.

Največ gnojil porabi rastlina pred klasjem

Takrat je razvoj najhitrejši, saj se morajo normalno razviti veliki klasi z mnogimi klaski. Če v tem času ni dovolj hrane, ostane pri dnu klasa več ali manj praznih klaskov. Tega pri dobro in pravilno hranjeni pšenici ne sme biti. Tudi od klasenja do cvetenja pšenice je zelo hiter razvoj, vendar dolžina te dobe zavisi od same sorte. Če v teh dobah ni dovolj hrane, posebno nitratov, jo rastlina jemlje iz svojih notra-

Le dobre nesnice se spleča rediti

Sicer je že stara in dolgo znana resnica, da mora tisti, ki hoče s prirejo jajc kaj zaslužiti, skrbeti za kokoši, ki krmo dobro izkoriščajo, predvsem tako, da nesejo obilo jajc. Tudi v kokošjih čredah so zajedalci, ki porabijo toliko kot ostale živali, a zato bistveno manj nudijo. Kdor hoče pri rejci jajc kaj zaslužiti, mora take živali sproti izločiti.

Vse to nam prav nazorno potrjujejo poskusi, ki so jih lani opravili v Danskem. Poskusi so zajeli 42 kokošjih čred. Povprečna mesnost je bila 219 jajc na eno kokoš. Zaradi ugotavljanja gospodarnosti so razdelili kokoši v tri skupine. V prvo skupino so uvrstili tiste kokoši, ki so znesle nad 240 jajc, v drugo tiste, ki so znesle med 210 in 240 in v tretjo tiste, ki so znesle manj kot 210 jajc.

Kako je bilo z zaslužkom v posameznih skupinah?

Vzemimo, da so skupni stroški za kokoš iz prve skupine enaki 100, potem so stroški v drugi skupini skoraj enaki, v tretji pa so

doščajo, zato lovimo krta s primernimi pastmi.

Kemičnih sredstev za zatiranje krta je več, vseh pa ne moremo uporabljati brez zdravniškega dovoljenja (phostorin lahko na primer zastrupi zemljo in s tem pridelok). V rove lahko vlagamo pšenična zrna zastrupljena s cinkovim fosfidom, dobro sredstvo je škropivo endrin ali toksafen, katerega pa uporabljamo samo od novembra do februarja, nadalje prašivo bentox, ki se ga spet ne smemo posluževati na vrtovih, ker dobe vrtnine, zlasti gomoljevke ogaben duh po plesni in postanejo neužitne, končno imamo še aldrin, a tudi ta prašek je nezdrav za človeški organizem.

Za zatiranje krta je torej morda najbolje, da se izognemo kemičnih sredstev, ampak ga le zalezujemo in preženemo. V skrajnem primeru, ko bi ta povzročal preveliko škodo, ker ga ne moremo iztakniti, sezimo po omenjenih prašivih in škropivih.

— a.

Deužba sv. Mohorja

sprejme za svojo trgovino s knjigami, pisarniški potrebščinami in nabožnimi predmeti mlajšo izučeno prodajalko z znanjem slovenskega in nemškega jezika.

Plača po dogovoru. Ponudbe sprejema Mohorjeva pisarna v Celovcu.

njih zalog. To pa pozneje primanjkuje samemu zrnu. V tej dobi moramo pšenico dobro hraniti. Sedaj, ko je rastlina že velika, dušik ne more več slabo delovati, kolenca so že močna in ni več bojazni, da bi posevek polegel. Ugodno pa bo to, da se bodo razvili vsi klaski.

Rodovitne pšenice imajo zelo poln klas. Na klasu je od 20 do 28 klaskov in še več. Pri nekaterih sortah je v klaskih po 3 do 8 cvetkov. Če pšenica nima dovolj hrane, se bodo oprasili samo dva do trije cvetki in razvila se bodo 2 do 3 zrna. Če pa ima pšenica obilno hrane, bo tudi oprasitev boljša in v cvetkih se bo normalno razvilo mnogo zrn, 3 do 5 pa še več. Na poskusnem polju so nekatere selekcije razvile tudi 6 do 8 zrn v klasku. Lepa rodovitnost, vendar samo pri dobri negi in hranjenju.

Kdaj gnojimo pšenico?

To nam najlepše pokaže sam posevek pšenice. Biti mora intenzivno zelene barve, ne temno zelene, ker nas temno zelena barva lista opozarja na nepravo razmerje med dušikom, fosforom in kalijem.

enaki 96, kar pomeni, da so dobivale boljše nesnice dodatno krmo. Če sedaj tudi izkupiček za jajca pri prvi skupini označimo s 100, potem je ta izkupiček pri drugi skupini enak 92, pri tretji pa 77. Podobno je seveda z zaslužkom oz. dobičkom, ki rejcu ostane. Če ga za skupino I označimo s 100, je pri drugi skupini enak 63, medtem ko pri tretji skupini sploh ni dobička, ampak celo majhna izguba.

S temi podatki sicer ni povedano nič bistveno novega, vendar so dragoceni, ker znova potrjujejo, da je selekcija potrebna tudi v kokošjih čredah in da se tudi izplača in to še prav hitro.

Odraz avstrijske zunanje trgovine na dunajskem sejmu

Delitev avstrijske zunanje trgovine med državami obeh glavnih evropskih gospodarskih skupnosti se odraža tudi na letošnjem pomladanskem velesejmu. Letošnjega velesejma se je udeležilo 2901 domačih podjetij, tujih razstavljalcev pa 2265; tako močna udeležba predstavlja vsekakor uspeh za letošnji sejem. Letos so bila močno zastopana podjetja iz Evropske gospodarske skupnosti (EWG), katerih udeležba predstavlja 68 odst. (tujih udeležencev), in sicer je bilo 1132 podjetij iz Zahodne Nemčije, 182 iz Italije in 140 iz Francije, 17 iz Belgije in 13 iz Nizozemske. Iz držav EFTA je razstavljalo samo 514 podjetij. Razmera šibko so bile zastopane vzhodne države (okoli 2 odst.).

V biltenu dunajskega velesejma je nje-

Pomlad in čebele

Pomlad je tu. Drevje že cvete. Tudi druge pomladanske cvetice hitijo z naravo. Čebele, ki so med zimo imele zadostno število toplih oziroma sončnih dni, so se skoro sproti očistile in tako ohranile zadovoljno zdravstveno stanje.

Sedanji prvi poleti za delom so v čvrstem delovanju. Čebele obletajo prvo pomladansko cvetje in nabirajo cvetni prah, ki ga bodo potrebovale ob ugodnem vremenu iz dneva v dan vedno v večji množini.

Matice so že tudi na delu in zalega se postopoma množi s toplimi dnevi in rastojo množine pomladanskega cvetja.

Čas je, da se dneve panjev očistijo mrtvic in drugih odpadkov, ki so se nabrali med zimo. Za to opravilo naj se izrabijo tople in mirne opoldanske ure. Paziti je tudi, da se med tem in med vsakim drugim opravilom ne povzroča prepah, kateri postane lahko pogubonosno.

Toplota je sedaj družinam potrebna v večji meri kakor čez zimo. Pri pomladanskih pregledih čebeljih družin bodite torej kratki in izogibajte se prepaha! Vsaka nepotrebna radovednost in stikanje po družinah moti in vznemirja živalce pri nenehnem delu. Vešč čebelar spozna po poletu, po obnašanju čebelic vsako njihovo potrebo, zato je vsak nepotreben pregled odveč in le v škodo mirnega delovanja družine.

Priskočite na pomoč tistim družinam, ki so ob majhni ali ob nezadostni količini zaloge. V lačnih družinah se obudi zaskrbljenost, ki ovira družino pri napredku in razvoju.

Kmalu po tudi čas za spekulativno pitanje. Vsako prepozno pitanje ali dodajanje hrane se navadno maščuje ob glavni paši. Najzanesljivejši časomer za čebelarja je razvoj narave, ki zavisi od kraja in vremena. Zato je nemogoče določati dneve meseca že v naprej za določena sezonska opravila.

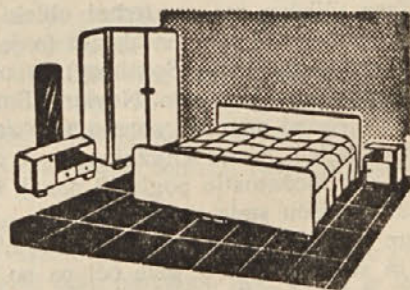
gov ravnatelj Bruno Marek navedel podatke o avstrijski zunanji trgovini z državami EGS (EWG), EFTA in z vzhodnimi državami za vse leto 1964. Avstrija je lani izvozila v države EGS za 3,7 odst. več blaga kot leto poprej, uvozila iz teh držav pa za 12,2 odst. več.

Uvoz Avstrije iz držav EFTA se je povečal za 16,4 odst., izvoz pa kar za 26 odstotkov.

Avstrija je lani v zunanji trgovini dosegla prebitek 200 milijonov šilingov. Vzhodne države so svoje obveznosti, ki so pred enim letom znašale še 6,4 milijona obratunskih dolarjev, popolnoma poravnale, Sovjetska zveza je Avstriji prodala za kritje svojih obveznosti 625 kg zlata v vrednosti 18 milijonov šilingov.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 26. aprila: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. Žena in dom. 10 minut za športnike. 18.00 Za našo vas. — TOREK, 27. aprila: 14.15 Poročila, objave. „... ki si srednica med narodi“. (K 20. obletnici 2. republike). — SREDA, 28. aprila: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 29. aprila: 14.15 Poročila, objave. Z zaključne prireditve na gospodinjski šoli č. s. v. St. Rupertu pri Velikovcu. — PETEK, 30. aprila: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Iz ljudstva za ljudstvo. (Pri ogledu Andreju Kertu na obisku). Mala davčna abeceda. — SOBOTA, 1. maja: 7.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 2. maja: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Vse Joka izdelke in opreme tudi za tujske sobe

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.

Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

Z A F A N T E I N Z A V S E

Zob za zob

Spominjate se Gospodovih besed: „Slišali ste, da je bilo rečeno: Oko za oko in zob za zob, jaz pa vam pravim: Ako te kdo bije po desnem licu, mu nastavi še drugo!“ Ali se je kdo med vami že ravnal po tem Gospodovim naročilu? Tako neznansko težko se nam zdi vse to. Slaven slikar je nekoč dejal: „Če te kdo enkrat udari po desnem licu, ga daj dvakrat po levem!“ Najbrž tudi marsikateri izmed fantov tako misli. Če jo dobi po glavi ali celo v obraz, ga popade divja jeza in temna sila ga žene k maščevanju.

„Temna sila“ je nekaj skrivnostno nedoumljivega. Morda ste že slišali, da so rekli ljudje, ki so v jezi koga zabodli, da so delali kakor v težkem snu — skoraj nezavestno. Bili so enaki ljudem, ki jih nihče ne vpraša za mnenje; od nekod je priletel udarec in že se jim je zganila roka, da bi odbila sunek. Podobni so čokoladnim avtomatom: Zgoraj vtakneš denar, nato zarožlja in spodaj dobiš čokolado. Prav tako je z jezljivimi ljudmi: naj jih kdo udari ali jim reče žal besedo — za hip jim zašumi v duši in odgovor je tu, seveda ves nepremišljen, robat in krut.

Ali je za človeka lepo, da je samo avtomat? Če malo premislite, boste morda že boljše razumeli, kako si je Kristus mogel zamisliti nauk, da naj hudo poplačujem z dobrim. Kaj nismo sužnji drugih, če jih posnemamo v slabem, samo da se ne bi zdeli slabi? Ali nismo veliko močnejši, če se ne damo zbegati, ampak storimo, kar smo sami spoznali za dobro in lepo?

Fant se je odločil, da bo olikan človek in da nikogar več ne bo zmerjal in tepel. Pa se zmenijo njegovi tovariši in pravijo: „Tale je rekel zadnjič, da mu je zmerjanje in pretep odvratno — pa stavimo, ali se ne bo v petih minutah premislil.“ In eden izmed fantov steče k njemu, mu za hrbtom eno primaze in ga še ozmerja. Res, udarjeni fant pozabi na sklep in udari nazaj... fantje pa od radosti poskakujejo.

Ko je fant videl, kaj so pravzaprav tovariši hoteli, ga je v dno duše bilo sram. Ni ostal zvest svojemu sklepu; dal se je speljati, ko se je zgodilo vse tako hitro in nepričakovano.

Fantje ste nešteto krat postavljeni pred podobne preizkušnje. Če vas torej tovariši hujskajo in vam prigovarjajo: „Tega ne smeš trpeti, pošteno mu vrni“, se vedno zavedajte: Če jim zdaj ustrezete in greste za njihovim surovim vzgledom in jih priznate za svoje učitelje, ste že veliko bolj na škodi in se vam bodo še prav posebno smejali v pest. „Res, poslušnega učenca imamo,“ bodo med seboj govorili, „v vsem nas posnema; mi vodimo, on pa slepo raca za nami.“ Za slabiča te bodo imeli in prezir bo tvoj delež!

Da se prepričaš, kako le sebi škoduješ, se poglej ob takem razburjanju iznenada v zrcalo, pa boš videl...

Zato, fantje, bodite samostojni in hodite svojo pot!

Z A M L A D I N O
I N P R O S V E T O

Jazz v bogoslužju

Skoraj verjeti ni mogoče in vendar je prišlo do tega, da so glasovi jazz-muzike prodri celo v cerkvene prostore. Pa ne le kje v Ameriki, kjer so baje silno „napredni“, ali kje na daljnem Vzhodu, kjer pred oltarjem celo pleše izvajajo, kot smo videli v Monakovem pred leti. Lansko jesen smo bili presenečeni pri večerni maši v Borovljah, ko smo poslušali ritmično izvajanje jazz-spremljave svete liturgije. Tudi v Celovcu je mogoče pogosteje udeležiti se tovrstnega liturgičnega opravila. Med avstrijskimi deželami pa je baje v škofiji St. Pölten našlo tovrstno udejstvovanje najugodnejša tla.

Moderna muzika za moderen čas, trdijo mnogi. Zlasti mladina se navdušuje za jazz in ob njenih zvokih se čuti v svojem elementu. Brez dvoma ima v svoji živahnosti in gibčnosti mnogo mladostnega, polno življenjskega in mnogo osebno intimnega v sebi.

Nam je jazz-godba poznana le iz nočnih

lokalov in plesišč. Mnogi mislijo, da je jazz nujno le plesna glasba, ki je polna erotike in more le počutnost vzbujati.

Pa se zdi, da more tudi jazz služiti dobremu. Krivično bi bilo, če bi vsakega ljubitelja jazz-zvokov že označili najmanj za preveč posvetnega. Znano je, da obiskujejo jazz-koncerte tudi zelo resni ljudje.

V cerkvi se je zadnja leta mnogo spreminilo. Kar so morda še bile včeraj sanje, je danes že uvedeno, uresničeno. Tudi Cerkev hoče postati moderna kljub neizpremenljivim resnicam. V tej luči laže razumemo, da je tudi jazz prodrl v bogoslužje.

Kot vsaka novost ima tudi jazz v cerkvi hude nasprotnike. Smo pač otroci tradicij in navad. Toda motili bi se, če bi trdili, da ni tudi mnoge starejše čudoviti ritem in skrivnostni šepet ter odločen izliv jazz-zvokov prevzel. Končno besedo o tej novosti pa bo imela resnična vernost ljudstva in odločitev očetov svete Cerkve.

Iz filmskega sveta

NA PREDARLSKEM SE TRUDIJO
ZA DOBER FILM

Čeprav je gibanje za dober film pri nas rodilo že mnogo sadov, je vendar na tem polju še mnogo ledine. Zadnja leta je nastalo kar nekako plemenito tekmovanje med posameznimi deželami v Avstriji, kje bodo v ta plemeniti namen več storili. In zdi se, da so doslej na Predarlskem imeli najlepše uspehe. Od vseh 12 kino-podjetij v deželi jih je kar deset že uvrstilo v svoje programe tudi filme akcije „Dobrega filma.“ Ostali dve pa bosta predvidoma tudi še letos sprejeli vabilo za sodelovanje. Kakor je poročal vodja deželne akcije prof. Julius Bohle je v lanskem letu bilo 162 predstav „Dobrega filma“, katerih se je udeležilo nad 40 tisoč obiskovalcev.

Posebno pozornost posveča vodstvo akcije zadnje leto v prizadevanje, da bi čim bolj razširili to akcijo med mladino. Za njo bi naj bile pripravljene posebne predstave, ki bi naj nudile dobre filme za poklicne stanove mladine z znižano vstopnino. Tovrstno mladinsko filmsko akcijo izvajajo doslej poleg Predarlske le še na Dunaju. Tudi nameravajo pripraviti v tem okviru dvoje poučnih izletov in sicer v Cinecitta v Rim in v München-Gaiselgasteig, kjer bi si naj ogledati ti dve veliki evropski filmski središči.

Med najbolj obiskanimi filmi v okviru „Dobrega filma“ so bili filmi „Dih blaženosti“, „Mesto brez sočutja“ in „Dokler si tukaj“.

IDOL JAMESA BONDA

Filmski oboževalci so si zopet izbrali novega zvezdnika, ki je postal že kar model in vzornik mnogim. V filmu „Goldfinger“ nastopa glavni junak James Bonda. Čeprav je vsa zgodba le plod domišljije, je vendar vzbudil v neštetihih gledalcih globoko občudovanje. Ta filmski junak je postal pravi magični pojav. Tako je postal vse, kar je količkar v zvezi z njim, merodajno in našlo nešteto posnemovalcev. V trgovinah se najdejo celo klobuki, ki so po njegovem modelu narejeni. Ker James Bonda nastopa v vlogi tajnega agenta, dobivajo rimske časopisne agencije vrsto prošenj — celo opremljene, s kolkom — za sprejem v službo tajne policije.

ZAPRLI SO EDINI KINO

Pri nas gre s kinom tako slabo, da ne govorijo več o filmski krizi, temveč o izumiranju filma. Zadnja leta so morali zapreti že na stotine kino-dvoran, pred kratkim pa so v Hartbergu zaprli še edini kino in tako je to mesto prvo v Avstriji, ki se je moralo zaradi nerentabilnosti odpovedati filmskim predstavam.

KRIMINALNI ROMAN

SAX ROHMER

SKRIVNOST

Prevedel:
AVGUST PETRIŠIČ

30. NADALJEVANJE

dc. Fu-Mančuja

„Stradwick Hall,“ je pojasnil Smith. „Dom lorda Southeryja. Midva sva prva — toda dr. Fu-Manču je bil v vlakcu.“ Tedaj se mi je resnica zasvetila.

Grobnica

„Vaš neobičajni predlog me navdaja z grozo, dr. Mr. Smith!“

Majhen, gibčen mož v temni obleki, ki je bil podoben višjemu natarjarju (a je bil pravni svetovalec hiše Southery) je ozlovoljeno pihal svojo cigaro. Nayland Smith, ki ga je njegovo nemirno sprehanje zaneslo na oddaljeni konec knjižnice, se je obrnil in z vso močatostjo pogledal nazaj, kjer sva pri ognjišču stala z odvetnikom.

„Sem v vaših rokah, Mr. Henderson,“ je dejal in se bližal temu, sive oči pa so mu sijale. „Razen dediča, ki je v inozemski službi, pravite, nima lord Southery nobenih sorodnikov. Ako se motim, a vi sprejmete moj predlog, ni nikogar, čigar občutljivost bi trpela...“

„Moja lastna, sir!“

„Ako imam prav, pa mi vi prepričate izvedbo mojega načrta, postanete morilec, Mr. Henderson.“ Odvetnik se je zdrznil in

živčno pogledoval Smitha, ki je preteče stal pred njim.

„Lord Southery je bil samotni človek,“ je nadaljeval prijatelj. „Če bi bil mogel zastaviti svoj predlog kakemu njegovemu sorodniku, ne dvomim, kakšen bi bil njegov odgovor. Zakaj se obotavljate? Kako to, da vas je groza?“ Mr. Henderson je stmel v ogenj. Njegovo po naravi rdeče lice je bilo blede.

„To je nekaj čisto izrednega, Mr. Smith. Mi nimamo potrebnih pooblastil...“ Smith je nepotrepljivo hlapnil z zobmi, potegnil iz žepa uro in pogledal nanjo. „Imam vsa potrebna pooblastila. Dal vam bom pisan ukaz, sir.“

„Širjenj poganstva. Tak postopek bi bil dovoljiv na Kitajskem, v Burmi...“

„Mar vi zastavljate eno življenje proti takim pomislekom? Ali menite, da bi, vzevši mimo moje neodgovornost, dr. Petrie podpiral takole stvar, če bi dvomil, da je potrebna?“ Mr. Henderson me je z dostojanstvenim obotavljanjem pogledal.

„Saj so gosti v hiši — žaljujoči, ki so danes prisostvovali svečanosti. Ti...“

„Ne bodo nikdar zvedeli, ako se moti-

mo,“ ga je presekala Smith. „Za Boga, zakaj še odlašate?“

„Vi in jaz, Mr. Henderson, in dr. Petrie bomo zdaj šli. Drugih prič ne potrebujemo. Odgovorni smo edinole svoji vesti.“

Odvetnik si je z roko obrisal potno čelo. „Se nikoli v življenju se nisem moral za tako važno stvar v tako kratkem času odločiti,“ je priznal.

Toda Smithova neukrotljiva volja mu je pripomogla, da se je odločil, nakar smo mi trije liki zarotniki pohiteli skozi park, ki ga je oblivala mesečina. Niti en dih vetriča ni zganil listov. Popoln pokoj noči je vse zazibal v spanec. Vendar, ako je Smith imel prav (o čemer ne dvomim), so zelene oči Fu-Mančuja pogledale na to prizorišče; in sam pri sebi sem se začudil, da zaradi tega lepota narave ni pobledele. Celo ta čas je moral strašni Kitajec biti blizu nas.

Ko je Mr. Henderson odklenil starinske železne duri, se je obrnil k Smithu. Lice se mu je čudno nakremžilo. „Zavedajte se, da storim to nerad,“ je dejal — „zelo nerad.“

„Odgovornost je moja,“ se je glasil odgovor. Smithov glas se je tresel od živčne življenjske sile, ki je bila nabrana v njegovi vitki postavi. Negibno je stal in poslušal — in vedel sem, kaj poslušam. Oziral se je na desno in levo — in vedel sem, kaj je pričakoval, a se je bal zagledati. Svečano so zrla drevesa na nas in čim bolj smo se bližali koncu naše poti, tem mračnejši in nižji so postajali zeleni loki nad nami. Po tej stezi, na kateri je tu in tam bila lisa mesečine, so ob sončnem sijaju nesli na nosilu

Otroški
katiček

Krist je vstal

Zvončki beli prikipeli
so iz tal
in po loki zazveneli:
Krist je vstal!

Veje vrba upogiblje
v bister val
in se šepetaje ziblje:
Krist je vstal!

Kvišku škorec je pogledal,
sfrfotal,
da oblakom bi povedal:
Krist je vstal!

Sončni žarek izza gor je
prisijal
in je vest razlil na morje:
Krist je vstal!

Vse se veseli pomladi

Veselo se je nasmejal sonček, ko je pokukal izza temnih oblakov na zasneženo poljano.

„Tetka zima, zdaj pa le hitro od tod, sicer bo ostala od tebe le majhna lužica.“

„Cin, cin,“ so mu v odgovor pozvaljali prvi zvončki, ki so že prikukali izpod bele odeje.

In naenkrat je vse oživel. Sonček je poslal na zemljo vse svoje žarke. Zima, ki je začutila nenadno toploto na svoji beli obleki, se je hitro umaknila na goré. Mimogrede se je hudovala še na poredno mladino, ki ne pozna nobene hvaležnosti:

„Kako ste me v jeseni vsi klicali, ko ste bili trudni in zaspani, danes me pa podite. Le počakajte, nikdar več se ne povrnem!“

Zvončki, ki so slišali te besede, so se le poredno nasmehnili in zmajali s svojimi belimi glavicami, nato pa veselo zapeli v pomladno jutro:

„Trobentice drobne, trobite veselo,
da prišla pomlad bo čimprej v deželo!“

ZA DOBRO VOLJO

Dva hudomušna možakarja, ki imata precej dela s krotanjem svojih jezičnih „boljših polovic“, sta šla na veliki petek mimo cerkve, ki ima dva stolpa. Zaslisiša ropot ragel, ki v teh dneh nadomeščajo zvonove. Pa vpraša Luka: „Kaj misliš, kateri teh dveh zvonikov je ženskega spola?“

Janez pomišlja in ne ugame. Pa mu Luka zaupa: „Tisti, na katerem je ragla...“

lorda Southeryja; po tej stezi je mnogo rodov Stradwickov šlo na svoje poslednje počivališče. Lunini žarki so nemoteno padali na vrata grobnice. Nobena veja, noben list jim ni branil. Lice Mr. Hendersona je bilo zgroženo. Ključki, ki jih je nosil v roki, so škrbetali. „Nažgite svetilko,“ sem dejal z nemirnim glasom.

Nayland Smith, ki se je spet sumljivo oziral po sencah, je prižgal vžigalico in z njo svetilko, ki jo je nosil s seboj. Obrnil se je k odvetniku. „Bodite mirni, Mr. Henderson,“ mu je strogo dejal. „To je vaša dolžnost.“

„Bog mi je priča, da v to dvomim,“ je odvrnil Henderson in odprl vrata. Šli smo po stopnicah navzdol. Zrak je bil vlažen in hladen. Neprijetni občutki so se nas polastili.

Pred tesnim domovanjem, ki je zdaj začelo lordu Southeryja, velikemu inženirju, ki so ga kralji čislali, se je Henderson opotekel in se me oklenil. Smith in jaz mu pri najini strašni nalogi nisva šla na pomoč. Stal je na stopnicah grobnice in gledal stran, medtem ko sva se midva lotila posla. V izvrševanju svojega poklica sem imel marsikakšen neprijeten opravček, toda nikoli ne sredi take okolice, kakršna je bila ta. Bilo je videti, ko da rodovi Stradwickov poslušajo odvijanje vsakega vijaka.

Slednjič je bilo storjeno in blede lice lorda Southeryja je počivalo v vsiljivi luči. Roka Naylanda Smitha je bila tako mirna ko kak togi drog, ko je dvignil svetilko. Vedel sem pa, da bo kasneje napetost nje-

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

Tudi mi smo imeli svoj laz.

Tam v samotnih notranjskih hribovih, med pustimi, hladnimi globelmi in zasekami samujejo kotlinice — lazi. Na dnu teh kotlinic je košček obdelane zemlje, ki je po navadi ograjen z bodičevjem in kamenjem. Tam kjer raste oreh ali temna tepka, drugače pa povsod krivenčasto grmičevje, nizka, siromašna trava in osat. Posuti so lazi z belim, drobnim kamenjem, ki se je bilo prikotalilo Bog vedi od kod — morda se je bilo ob hudi uri z neba samega usulo.

Tista ped obdelane zemlje rodi nekaj krompirja, fižola in graha; ves pridelek bi lahko ženska spravila z dvokolnico ali celo z jerbasom, pa bi ji še teden dni ne bilo treba hoditi. Zakaj lazi so polje gostačev in najubožnejših bajtanjev, ki si niti lehe na močvirju ne morejo najeti. In prav zato, mislim, ker so njih edini delež pod soncem, ljubijo svoje laze bolj globoko in prisrčno, nego kralj svoje kraljestvo.

Z najmočnejšimi koreninami se ovija srca ljubezen do grude. Človeku, po svetu pognanem, iz zemlje izruvanem, se toži najprej po koči, po njivah, po senožeti, celo po siromašnem laz, nato šele po materi, sestrah in bratih. V nas vseh se pretaka kmečka kri in v tej krvi ljubezen do zemlje, kopnenje po zemlji. Veliko sem dosegel spoznanja — dal bi vse to spoznanje in svo modrost za ozko leho pod brdom, za ponižen vrt kraj hiše. Amerikane, ki se je po dolgih letih vrnil v domovino in katerega je pregnala krušna skrb, ali pa prepodila trda pest davkov in drugih nadlog, si ustanovi najprej novo domačijo, najrajši blizu prodane ali porušene domačije svojih očetov. Grenko je slovo od žene, grenkejšo slovo od matere; slovo od očetne grude pa trga srce iz prs, sili solze v oko moža, ki nikoli ni jokal.

Moja mati je bila kmetica in je v svojem srcu, v vseh svojih mislih ostala kmetica do smrti. Kadar sva bila sama, mi je pripovedovala, kako da je bilo lepo tam v horjulskih hribovih. Vsako leto sva se menila, da pojdeva tja; daleč ni bilo v tiste kraje, ali pogovarjala sva se o tem potovanju kakor o dolgem, veselja polnem romanju v deveto deželo, v obljubljeno Koromandijo. Nikoli nisva šla tja; mati je prej umrla. Še tri tedne pred smrtjo, ali je bilo morda že blizu tistemu strašnemu večeru, mi je rekla, ko sem se sklonil čez njen potni, upali, ubogi obraz: „Ali ne bi šla prihodnji teden?“ — „Prihodnji teden pojdeva!“ sem odgovoril; v grlu me je tako stiskalo in dušilo, da še ljokati nisem mogel. Njena goreča misel, njeno verno upanje, njen sveti spomin — vse je bilo le kopnenje po izgubljeni, ugrabljeni grudi, po vonju senožeti in njiv, po šumenju daljnih gozdov. To kopnenje je bi-

lo tudi v meni in je danes prvi dan, ko sem ga začutil.

Imeli smo svoj laz: uro hoda je bil daleč od vasi. Pot se je vila najprej skozi temno zaseko in se je ob deževnih časih, posebno jeseni, spremenila v hudournik; če je v takih dneh bilo treba v laz, smo hodili po kolovozu ob njivah, da so se nam noge preko gležnjev vdirale v blato. Iz zaseke se je vzdignila pot strmo v hrib. Tega klunca nikoli nisem maral; še preplavljena zaseka se mi je zdela prijaznejša; bila je temna in hladna, košata, visoko leščevje jo je senčilo od obeh strani. Klanec pa je bil širok, pust in gol; v soncu je bil vroč in prašen, puščava sama, rdeči prah je silil v oči in usta in se je mešal s potom na čelu in licih; človek se je utrudil že ob tretjem koraku. Če je rosilo, ali celo deževalo, pa se je ilovica razmeščala in je bila spolzka ka-

darju tistega sveta, ali je hotel sam obdelati tisto beraško ped zemlje, ali se je oglašil drugi najemnik — nič ne vem, le toliko vem, da laza nismo imeli več in da se nam je tako zgodilo, kakor da nam je bil kdo zemljo izpodmaknil pod nogami.

Gostači smo bili; to se pravi; popotniki, ki jih močan veter zažene danes na to, jutri na ono stran. Nikjer niti za dlan grude, da bi človek lahko trdno stopil ter rekel: „Moja je ta zemlja, na svojem svetu stojim!“

Potrti smo bili, malodušni in molčljivi. Nismo se upali govoriti o laz; če se je kdo spomnil nanj, je govoril čisto na kratko in s tihim glasom — kakor o mrliču, ki leži v sosednji izbi. Mati je molčala, ni rekla nikoli besede o laz; zdelo se mi je celo, da ni prav nič bolečine v njenem srcu.

Tisto leto je obolela.

Prišel sem nekoč domov — bilo je že bli-

IVAN CANKAR

NAŠ LAZ

kor led; še bosemu je drčalo. Nikjer in nikoli ni bilo kraja temu klancu; nanj sem se spomnil, kadar sem v tistih časih bral o klancu na Golgoti.

Kaj pot, kaj zaseka ali klanec! Naš laz je bil naš — naše polje, naš svet, naše najmilnejše bogastvo! Pozimi smo se pogovarjali o spomladanskemu delu s toliko vnemo in resnobo, kakor da bi bili imeli najmanj sto oralov sveta. Komaj je kopnelo po prisojnih rebrih, smo hiteli v laz, ki je bil še ves pod snegom. Tista prva pot mi je bila vselej praznik. Kjer je sonce že popilo sneg, se je prikazovala črna, mokra prst, so že poganjali zvončki. Na klancu je močno drselo: v soncu se je svetila mokra ilovica; kjer je zavila pot na osovno stran, je ležal sneg še za ped visoko.

Spomladi, poleti in jeseni smo zahajali v laz, kadar je bilo treba ali ne treba. Otroci hiti k materi, samo da je blizu nje, da jo vidi in se pritisne k njenemu krilu. Nič ne vpraša, če je uboga in žalostna; zdí se mi celo, da jo ljubi toliko bolj, kolikor bolj je uboga in žalostna. Hudo nam je bilo, kadar smo v pozni jeseni pobrali poslednje tepke, poruvali natiče za fižol, ter jih naložili v dvokolnico. Ozirali smo se, dokler smo še videli do laza.

„Z Bogom, ti zemljica naša, ti naša siromašna, ljubezniva mati, naše veselje in naša sladka skrb! Z Bogom, pa ne pozabi nas v svojih dolgih sanjah, kakor tudi mi ne bomo pozabili nate!“

Sam ne vem, kaj se je zgodilo in kako se je moglo zgoditi, da naš laz nenadoma ni bil več naš laz. Ali smo se zamerili gospo-

zu božiča in jasen dan je bil — pa je sedela na pragu, vsa sključena v dolgo ruto zavita. Ozek, ves dekljiki in čisto bel je bil njen obraz, oči so strmele v daljno daljavo. Prestrašil sem se, pa nisem vedel, odkod in čemu ta strah.

„Mati, ne tukaj na mrazu! Stopiva v sobo!“

Vzdignil sem jo za obe roki in šla sva v izbo.

Ko sva sedela za mizo, mi je pogledala v oči in se nasmehnila. Tisti smehljaj vidim še dandanašnji, ko je tega že mnogo let; toliko bolesti in kopnenja je bilo v njem.

„Pa kaj tisto, če laza nimamo več! Saj je bilo tako predaleč... moje noge so že stare in trudne... kdo bi lazil po klancih!... Ali veš, kaj sem se izmislila, ko sem sedela tam na pragu? Da si najamemo leho tam pod Hruševico! Blizu je tam, in vsa druga zemlja... tam ne bo sam krompir pa tisti fižol ob razoru... Ze sem si v mislih izbrala leho — isto, ki se od kozolca do kozolca položno vzpenja v hrib... Tam seješ kamen, pa žanješ zlato!“

Tako grenko in tesno mi je bilo pri srcu, da me je skelelo v obeh. Mati me je pogledala in umolknila. Kar sem vedel jaz, je vedela sama: saj so to samo otroške sanje, same pripovedke o daljni deveti deželi, o obljubljeni Koromandiji! Človek govori, da bi z zaupljivo besedo potolažil strah srca; da bi z vero na jeziku preglašil tiho vdanost duše...

Koj po praznikih je mati legla in ležala tri tedne. Sedel sem ob njeni postelji, otiral sem ji potni obraz in poslušal njene bolne

Danica svetila

Danica svetila je v mirno še noč, kar skalo odkrila je angelska moč. In Jezus, naš kralj, iz groba je vstal, premagal je smrt in pekel je strl.

Aleluja, raduj se Marija, aleluja. Marija predraga, se tiho solziš, da Jezus smrt zmaga, mu srčno želiš, Sin tebi zdaj, glej, naznani najprej

v lepoti nebes, da vstal je zares. Aleluja, raduj se Marija, aleluja. Svetle se mu rane, kot sončni je žar, ve strune ubrane, zapojte le kar;

On rane ima, naj svet ga spozna, da rešil on, Bog, nas vseh je nadlog. Aleluja, raduj se Marija, aleluja. Pod tvojo zastavo radostno hitim;

za tvojo pa slavo rad vse pretrpim. Moj Jezus, Gospod, slavim te povsod, naj slava vse dni, o Bog, ti donil Aleluja, raduj se Marija, aleluja.

Velikonočna košara

O draga vrbova košara, dobrotnica ti naša stara! Častiljivo si shranjena bila v podstrešni tibi sobi. Ob shranjeni družinski robi ti dala varnost je omara.

Sedaj na mizi vsa bahata stojiš dobrot, jestvin bogata kot dobra, skrbna mamica v ljubezni vdana, polna žegna. S simboli pisank, hrena, stegna — „zaveze skrinja“ si, kot zlata.

Saj Dub, ki polja blagoslavlja, iz prsti rast nam v kruh prenavlja — te blagoslovil bo do dna. In vse simbole te — človeške — povzdignil bo v reči nebeške. Pozdravljena — košara vrbova!

M. H.

sanje... Koliko vas je, ljudje božji, da ste doživeli take dni in noči? Do takrat nisem vedel, da v najgrenkejšem trpljenju ni ne solz in ne vzdihovanja.

Tretji dan pred smrtjo me ni poznala več; zadnji dan pa me je spoznala. Počasi je okrenila glas proti meni in me je pogledala z velikimi, jasnimi očmi.

„Ti Ivan... meni pa se le zdi, da bi spet dobili laz... Ali veš, kako sva kar tam grah luščila, da ne bi bilo treba prenašati še stročja?... Daj mi vode, žejna sem!“

Tisto noč je umrla; lep in miren je bil njen obraz, tak kakor je še dandanašnji v mojem srcu in v vseh mojih mislih.

gove volje popustila — toda ne prej, preden delo ne bo končano.

Da so moje roke bile mirne, je pripisovati edinole poklicni vnemi. Zakaj pod okoliščinami, ki bi me morale v primeru neuspeha ali odkritja spraviti v neprijetno raziskavo pred britsko zdravniško zbornico, sem napravil poskus, ki ga ni še nikdar poprej naredil noben zdravnik belega plemena. Toda ali se mi posreči ali ne, ni bilo verjetno, da pridem pred zdravniško zbornico ali kateri drug svet. Zavedal sem se pa, da počenjam nekaj, kar bi stanovski tovariši imeli za največjo laž. Vendar je bila moja vera v menavadni stvor, ki je bil nevarnost za vs svet, tako globoka, da sem užival v svoji neobčutljivosti za javno sodbo. Veselilo me je, da mi je usoda namenila storiti — četudi na slepo — en korak v bodočnost zdravniške znanosti.

Kolikor mi je razum povedal, je bil lord Southery mrtev. Brez premišljanja bi izdal smrtno izjavo, da ni bilo dveh pomislekov. Prvič, dasi je lorda Southerya poslednji načrt nasprotoval koristim dr. Fu-Mančuja, bi njegov veleum, če bi bil speljan na druga pota, mogel rabiti rumeni družbi bolj kot njegova smrt. Drugi pomislek je bil, da sem videl, kako se je deček Aziz vzdramil iz spanja, ki je bilo — kakor to — podobno smrti.

Iz stekleničke z motno rumeno tekočino sem napolnil iglasto vbrizgalko. Opravil sem vbrizg in čakal.

„Ako ni resnično mrtev,“ je zašepetal Smith, „je neverjetno, da bi lahko preživel

več kot tri dni brez hrane. Vendar je res, da sem poznal nekega fakirja, ki je ostal teden dni brez nje.“ Mr. Henderson je zastokal. Z uro v roki sem stal in opazoval sivo obličje.

Minila je sekunda, pa še ena in tretja. V četrti sekundi se je čudež začel. Skozi po vsem videzu mrzlo telo je začel lesti dih življenja. Polagoma, v presledkih je prihajal, kakor je polagoma začelo biti zbujeno srce, ki je čedalje jače bilo in prepajalo hladno telo.

Prav tako naglo smo odstranili z živega človeka vse okrasje, ki je veljalo mrtvem, in Southery se je z zadušnim vzkrikom usedel in z na pol osteklenelimi očmi strmел okrog ter se potem spet skrušil nazaj. „Moj Bog!“ je zaklical Smith.

„Vse je v redu,“ sem ga pomiril in pri tem opazil, da sem to izgovoril z običajnim poklicnim poudarkom. „Malo žganja iz moje steklenice je vse, kar zdaj potrebuje.“

„Poglej, doktor, kar dva bolnika imaš hkrati,“ me je opozoril prijatelj. Mr. Henderson se je onesvestil in zvrnil na tla. „Tih!“ je šepnil Smith, „on je tukaj.“ Utrnil je luč.

Podpiral sem lorda Southerya, ki je zastokal: „Kaj se je zgodilo? Kje sem? Oh, Bog! Kaj se je zgodilo?“

Prizadeval sem si ga šepetaje pomiriti in sem mu ogrnil okrog ramen svoj popotni plašč. Gornja vrata stopnišča grobnice smo bili zaprti, a ne zaklenili. Zdajci, ko sem podpiral moža, ki smo ga dobesedno oteli iz groba, sem slišal, da so se vrata odprla.

Nisem se še mogel podati Hendersonu na pomoč. Smith je poleg mene burno dihal. Nisem si drznil misliti, kaj se bo zgodilo, niti ne, kako bo to učinkovalo na lorda Southerya v njegovem izčrpanem stanju.

Skoz temno grobnico je zasvetil pramen luči, ki se je dotaknil zadnjega kamna stopnic. Goltni glas je hitro spregovoril nekaj besed in vedel sem, da je dr. Fu-Manču stal na gornjem koncu stopnic. Dasi nisem mogel razločiti prijatelja, se mi je zazdelo, da drži Smith svoj revolver v roki, in tako sem segel tudi jaz po svojega v žep.

Končno nam bo pretkani Kitajec vendarle padel v past! Zdaj bi potreboval ves svoj veleum, sem si mislil, da bi se nocoj rešil. Ako ga niso nezaklenjena vrata posvarila, je bil naš jetnik. Nekdo je stopal po stopnicah navzdol.

V desnici sem držal revolver, z levo pa podpiral Southerya in skozi deset sekund negotovosti sem tako težko čakal kakor le redkokdaj. Spet je pramen luči prerezal temo.

Lord Southery, Smith in jaz smo bili skriti v kotu, toda žarki so tedaj polno padli na škrlatno obličje Mr. Hendersona. Na nekak način so prodrli v mrak njegovega duha in s hripavim vzkrikom se je zbudil iz omedlevice, se skobacal na noge in okamenel od groze zrl na stopnice.

Skokoma se je Smith pognal mimo njega. Nekaj je zablislilo proti njemu, ko je luč ugasnila. Videl sem še, da se je pripognil, in slišal, da je nož zažvenketal na tla. Uspelo mi je dovolj naglo premakniti se,

da sem videl zgoraj, ko sem ustrelil proti stopnicam, rumeno lice dr. Fu-Mančuja, njegove sijoče, strašne, zelene oči, ki so hotele predreti temo. Videl sem, kako je neka postava drvela navzgor, preskakovaje po tri stopnice hkrati. Bil je le malo oblečen rjav možki. Opoetekel se je in padel, po čemer sem spoznal, da je bil zadet, ali spet je vstal in hitel dalje, Smith pa za njim.

„Mr. Henderson,“ sem zavpil, „prižgite spet svetilko in pobrigajte se za lorda Southerya. Tu na tleh je moja steklenica. Zanesem se na vas.“

Smithov revolver je spet spregovoril, ko sem hitel po stopnicah navzgor. Zapazil sem, kako se je njegova postava odražala v mesečini, se opotekla in padla. Ko je padel, se je razlegel že tretji strel iz njegovega revolverja.

V trenutku sem mu bil ob strani. V črnem hodniku, ki ga je tvorilo drevje, so udarjali oddaljajoči se koraki.

„Ali si ranjen, Smith?“ sem vprašal v skrbeh.

Vstal je. „Dakoita ima s seboj,“ je odgovoril in mi pokazal dolg ukrivljen nož, ki ga je imel v roki in ki je bil za palec dolžine okrvavljen. „Bil mi je zelo blizu, Petrie.“ — Tedaj sem slišal brnenje motorja.

„Zgubili smo ga,“ je dejal Smith.

„Toda rešili smo lorda Southerya,“ sem dejal. „Fu-Manču nam bo prisodil tolikšno sposobnost, kot je njegova.“

(Dalje prihodnjic)

Die Stellung Österreichs zu Europa

(Nadaljevanje s 1. strani)

heitsvolkes als stärkeren Partners, die minderheitliche Volksgruppe zu schützen und zu stützen, damit sie ihre Werte erhalten kann, wie es auch der Würde der Minderheit entspricht, Gleichberechtigung und Respektierung ihrer Werte und besonders der Muttersprache zu fordern. Es ist in den beiden Jahrzehnten der Zweiten Republik sowohl auf der Bundes- als auch auf der Landesebene in dieser Richtung viel Positives geleistet worden. Der Widerstand gegen eine menschliche und großzügige Lösung der Minderheiten- und Sprachenfrage innerhalb der Parteien hat im allgemeinen einer etwas verständnisvolleren Haltung Platz gemacht. Es ist nur bedauerlich, daß die Minderheitenfrage zu einem Politikum wurde und in den Parteienstreit hineingezogen wurde. Damit erhalten die Stimmen einer relativ kleinen Zahl von Parteileuten im Lande, die sich von den Anschauungen der Vergangenheit noch nicht freimachen konnten und die Lösung der Frage immer noch in einer langsamen und möglichst kein Aufsehen erregenden Liquidation einer Sprachgruppe sehen, ein ganz ungehöriges Gewicht.

Das neue Europa ist nur denkbar als Einheit in der Vielfalt. Daher geht der Weg Österreichs nach Europa über Südkärnten. Gesetze sind notwendig, ebenso wichtig ist der Geist, der die Gesetze in die Praxis umsetzt. Toleranz, Anerkennung der tatsächlichen Gleichberechtigung, gegenseitige Achtung, friedliches Zusammenleben und Zusammenarbeiten der beiden Volksteile im Lande setzt ein höheres, geläutertes Menschsein voraus; das zu erreichen, erfordert viel guten Willen und ernste Erziehungsarbeit.

Der Kärntner, ob er deutsch oder slowenisch spricht, liebt seine Heimat. Es gibt daher kein deutsches Kärnten und kein slowenisches Kärnten, sondern nur unser gemeinsames Kärnten. Wer es wirklich liebt, wird sein einmaliges Wesen und seine reichen Schätze zweier Sprachen und Volkstümer und seine tausendjährige Geschichte hochachten und eifersüchtig darüber wachen, daß keinem ein Unrecht geschieht. Wenn das slowenische Wort und Lied verklängen, wäre Kärnten nicht mehr Kärnten. Es würde sein Antlitz und Wesen verlieren. — Wenn wir von unserer zweisprachigen Kärntner Heimat sprechen, so kommt uns unwillkürlich der große Kärntner Schriftsteller aus Ferlach J. F. Perkonig in den Sinn. Er hat den langen Weg von einer leidenschaftlichen Gegnerschaft zu einer freundschaftlichen Bejahung des slowenischen Volksteils in Kärnten und seiner Sprache und Kultur zurückgelegt. Er übersetzte slowenische Schriftsteller ins Deutsche und war einer der Initiatoren des heute zur festen Tradition gewordenen Kulturaustausches zwischen Kärnten und Slowenien.

Unser Perkonig hat es bewiesen: Zwischen Heimatliche und Weltoffenheit, zwischen Liebe zum eigenen Volkstum und der eigenen Muttersprache und der Bejahung und Hochschätzung von Sprache und Kultur des Nachbarvolkes besteht kein Widerspruch. Er zeigte, wie beides sich schöpferisch verbindet und den Menschen erhöht. So ist Perkonig, obgleich ganz Kärntner, weit über die Grenzen seines Landes hinausgewachsen und hat uns als Dichter und Mensch durch sein verpflichtendes Beispiel noch sehr viel zu sagen. In diesem kulturellen und menschlichen Bereich vor allem liegen im Aufbau eines neuen Europa die Aufgaben Österreichs, durch deren Lösung unser kleines Österreich groß sein kann in der freien europäischen Völkergemeinschaft.

Že trideset let je minilo

Od Dollfusa do Schuschnigga

Na sv. Jakoba dan, dne 25. julila 1934, se je izvršil na Dunaju strašen umor. Tolpa avstrijskih hitlerjevcev, preoblečena v avstrijske vojaške uniforme, je vdrla v palačo zveznega kanclerja Dollfusa in mu prizadela z revolverskimi strelji težke poškodbe, ki jim je podlegel.

Okrog 800 hitlerjevcev je udrla v dunajsko radio postajo. Postajo so uporniki dobili za nekaj časa v roke skoraj brez odpora, nakar so javili svojim pristašem po deželi lažnivo vest, da je Dollfusova vlada odstopila. Na to dogovorjeno krilatico so podeželski hitlerjevci, hoteč prevzeti oblast, otvorili boj z orožjem proti krajevnim državnim oblastem, ki so pa upor udušile. Dunajske upornike je oborožena sila kmalu pregnala iz radio-odajne postaje.

Omenjamo, da je na nekem shodu v Beljaku Dollfuss obljubil, da se bo varovala slovenska narodna svojstvenost. Ko so obhajali dunajski gradiščanski Hrvati 400-letnico prihoda iz stare domovine, je na slavnosti govoril Dollfuss tudi o ljubezni do materinega jezika. Izjavil je: »Nemški Avstrijec dobro razume, da ljudje, ki govorijo drug jezik, svoj jezik in svojo posebnost ravno tako ljubijo, kot on svoj jezik. Zato spoštuje narodne potrebe in posebnost drugih narodov. Avstri-

ja hoče — je rekel Dollfuss — dati vzgled, kako se rešujejo sporna vprašanja manjšin.«

Za Dollfussom je prišel na vlado Sušnik — Schuschnigg. Ta je že svojevčasno, ko je bil še minister, sam izpovedal, da izvira njegova rodovina iz celovške okolice. Točno povedano je njegova rodovina iz Podgrada, vasice ob Dravi v medgorski župniji. Vas Podgrad je svojevčasno spadala v radiško župnijo in tamošnja krstna knjiga navaja ime Schuschnigg za še sedaj obstoječi Ilčev dom. Iz matric se izhaja, da je bil praded kanclerja poročen v Celovcu. Eden njegovih sinov je po-

ZDA pojačujejo oporišče v Da Nangu

Potem ko sta rdeča Kitajska in Severni Vietnam odklonila Johnsonov načrt za pomiritev v Vietnamu, se pripravljajo Združene države Amerike, da bi izgradile svoje oporišče Da Nang v Južnem Vietnamu v nepremagljivo trdnjavo. Ze dalj časa namreč krožijo govorice, da imajo Vietkong-gverilci v načrtu preiti v glavni napad na oporišče Da Nang.

Skupno s tremi mornariškimi bataljoni so prepeljali Američani na kopno težke topove in tanke. Sedaj so v oporišču že štiri

stal častnik avstro-ogrske armade, iz častniške družine von Schuschniggov pa je izšel kancler. Pokolenja je torej kancler Schuschnigg bil slovenskega. — Tudi dunajski policijski načelnik iz leta 1934, dr. Mihael Skubl je bil po rodu Slovenec iz Pliberka.

● Odkar so med Zahodnim in Vzhodnim Berlinom zgradili berlinski zid — 13. avgusta 1961 — je bilo na meji med obema deloma mesta in na mejah med Zahodno in Vzhodno Nemčijo ustreljenih že 126 ljudi. Prav tako je do danes pribežalo iz Vzhodne v Zapadno Nemčijo 21.000 ljudi. Več kot polovico teh beguncev je mlajših od petindvajset let. Te številke je imenoval Erich Mende, minister za vsenemško vprašanje.

Številne prometne nesreče med prazniki

Kakor poročajo iz raznih dežel, je bilo med velikonočnimi prazniki zopet mnogo prometnih nesreč, ki so zahtevale precejšnje število smrtnih žrtev.

K povečanju prometnih nesreč je pripomoglo tudi slabo vreme, ki je vladalo med prazniki.

Iz Italije poročajo, da je bil promet kljub slabemu vremenu silno močan, saj računajo, da je vozilo po cestah preko deset milijonov motornih vozil. Prometna policija je zato pojačila varnostne mere, da bi v slučaju nesreče bila takoj na mestu. Tako je mogla pomagati pri nesrečah štirim tisočem avtomobilistom.

Tudi iz Francije poročajo o silno močnem prometu po celi deželi. Zlasti je bil močan avtomobilski promet v Parizu samem. Samo na velikonočno soboto je bilo med prometnimi nesrečami 66 smrtnih žrtev, 172 hudo ranjenih in 653 laže poškodovanih. V Parizu se je zaradi slabega vremena večina avtomobilistov vračala že na velikonočni ponedeljek popoldne, tako da se je vršil cestni promet le korakoma.

V Veliki Britaniji je bilo do velikonočnega ponedeljka popoldne 83 smrtnih žrtev cestnih nesreč. V Angliji je bilo zelo slabo vreme in je ponekod ter celo v nekih predelih Londona snežilo.

Za tiskovni sklad so darovali:

Po 10.— S:

Podbregar Janez, Lobnik; Pasterk Marija, Železna Kapla; Paul Johan, Koprivna; neimenovana, Železna Kapla/Lepena; Oraže Valentin, Lepena; Pasterk Rok, Lepena; Romschak Franciška, Obirsko; Novak Lovrenc, Obirsko; Grubelnik Johan, Korte; Markun Anton, Korte; Schupanz Johana, Obirsko; neimenovana, Obirsko; neimenovani, Obirsko; neimenovani, Podkraj; Menig Ana, Jeriše; Perne Jožef, Klanče; Ogris Andrej, Drabunaže; Skrutl Nežka, Goriče; Hobel Ferdinand, Miklavčevo; Kuster Apolonija, Žitara ves; neimenovana, Žitara ves; neimenovana, Žitara ves; neimenovana, Proboj; Bäck Neža, Malčape; Slanitz Marija, Mlinče; Rupitz Marija, Rikarja ves; Jäger Marija, Nagelče; Marko Marko, Horce/St. Vid; Krainz Franc, Grabalja ves; Piroutz Karl, Mlinče; Mičej Andrej, St. Vid; Orasch Karl, St. Vid; neimenovani, St. Vid; Sturm

Florijan, Mokrije; Plešgaternik, Globasnica; Haderlap Valentin, Lepena — 8.— S; Lučovnik Zofija, Obirsko — 6.50 S; Oraže Jožef, Lobnik — 8.— S.

Po 5.— S: č. g. Ulbing Tomaž, Skočidol; Jagodič A., Celovec; Kuhar Marija, Lobnik; Dobaj Vida, Remšenik; neimenovana, Remšenik; Karničar Franc, Železna Kapla; Slanoutz Gregor, Koprivna; Kurnik Pavel, Železna Kapla; neimenovani, Železna Kapla; Karničar Valentin, Obirsko; Pörtisch Kristina, Obirsko; Mohorko Jožef, Goriče; Sablatnik Blaž, Goriče; Bevc Marija, Vinograd; Švegel Ana, Lobnik; Wakounig Matevž, Mlinče; Hobel Franc, Pogorče; Jošt Marija, Pribla ves; Božič Valentin, Obirsko.

Petek Tomaž, Zagorje — 4.— S; Kožlak Stefan, Proboj — 2.— S.

Vsem darovalcem iskren Bog plačaj!

GLEDALIŠČE V CELOVCU

PETEK, 23. aprila, ob 19.30: Minister gesucht (Iščemo ministra) — zaključna predstava. — SOBOTA, 24. aprila, ob 19.30: Minister gesucht (Iščemo ministra) — že dvajsetič. — NEDELJA, 25. aprila, ob 18.30: Götterdämmerung (Somrak bogov) — opera Richarda Wagnerja; premiera. Opozorilo! Četrtekovi abonenti imajo izjemoma predstavo v nedeljo; 20. predstava za D-abonma in GWG-četrtek; 14. predstava za GWK-četrtek; abonmá proti doplačilu. — PONEDELJEK, 26. aprila, ob 19.30: Meine Schwester und ich (Moja sestra in jaz); gostovanje Vica Torrianija; cene kot pri gostovanjih, abonmá proti doplačilu. — SREDA, 28. aprila, ob 19.30: Perichole (Cestna pevka), opereta Jacquesa Offenbacha; 19. predstava za M-abonma in GWG-sreda; 13. predstava za GWK-sreda; 12. predstava za podeželski sredin abonmá. — ČETRTEK, 29. aprila, ob 19.30: Uvodno predavanje k drami: Draußen vor der Tür (Zunaj pred vrati).

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonmá.

Mali oglas

Iščem oskrbnico malega posestva (1 ha njiv, 1 kova, 2 prašiča). — Nudim stanovanje, prehrano, plačo v gotovini. Nastop takoj, cv. otrok nikaka ovira. Ponudbe pod „Sredi Roža“ na upravo lista.

● Državno pravništvo v Kairu (Egipt) je zahtevalo smrtno kazen za tri Nemce, ki so obtoženi, da so špionirali za Izrael.

Hladilnike, pralne stroje, televizorje, električne motorje in vse električne predmete pri domači tvrdki

Johan Lomšek

ST. LIPŠ, TIHOJA, p. DOBRLA VES

Plačila tudi na ugodne obroke.

ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

AEG
Kühlschränke

Höchster Kühlkomfort
125 - 280 l Inhalt
Magnetdichtung
Ganzstahlgehäuse
Breitraum-Frosterfach
OVE-geprüft

JETZT MIT KALTESCHLEUSE

SANTO

Naš tednik
Kronika

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. Telefon uprave in oglasnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. — Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— fr., za Belgijo 250.— bfr., za Švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. šterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Zrelec. — Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.